

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ DO 2020 ROKU

Siewierz 2016

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ZAKRES TEMATYCZNY ORAZ METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA STRATEGII ROZWOJU	3
DIAGNOZA	4
PROGRAMOWANIE	4
WDRAŻANIE	6
MONITORING I EWALUACJA	6
UDZIAŁ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W TWORZENIU STRATEGII ROZWOJU	7
HORYZONT CZASOWY	8
I. RYS HISTORYCZNY GMINY SIEWIERZ	9
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA - POTENCJAŁ, POZYCJA I PROBLEMY GMINY	12
2.1. POŁOŻENIE I POTENCJAŁ OBSZARU	12
2.2. WYMIAR ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNY	16
STRUKTURA GRUNTÓW	16
ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ ZAGROŻENIA	17
ZASOBY KULTUROWE	20
2.2. WYMIAR SPOŁECZNY	23
DEMOGRAFIA	23
RYNEK PRACY	28
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE I EDUKACJA	30
OPIEKA ZDROWOTNA I SPOŁECZNA	32
KULTURA	33
SPORT I REKREACJA	35
MIESZKALNICTWO	36
2.3. WYMIAR GOSPODARCZY	37
2.4. WYMIAR INFRASTRUKTURALNY	41
UKŁAD TRANSPORTOWY	41
INFRASTRUKTURA ICT ORAZ E-USŁUGI PUBLICZNE	42
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	43
INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA	46
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	47
2.5. GMINA NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA	49
2.6. ANALIZA SWOT	50
III. WIZJA ROZWOJU ORAZ MISJA	53
IV. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE I KIERUNKI ROZWOJU	54
V. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU	60
VII. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU	61
VIII. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	63
IX. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	64
SPIS TABEL I RYSUNKÓW	65

Załączniki:

1. Podsumowanie badań ankietowych w ramach konsultacji społecznych

WPROWADZENIE

ZAKRES TEMATYCZNY ORAZ METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA STRATEGII ROZWOJU

Dokument pn.: „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku” został sporządzony dla jednostki samorządu terytorialnego: Gminy Siewierz - położonej w subregionie centralnym województwa śląskiego, w powiecie będzińskim.

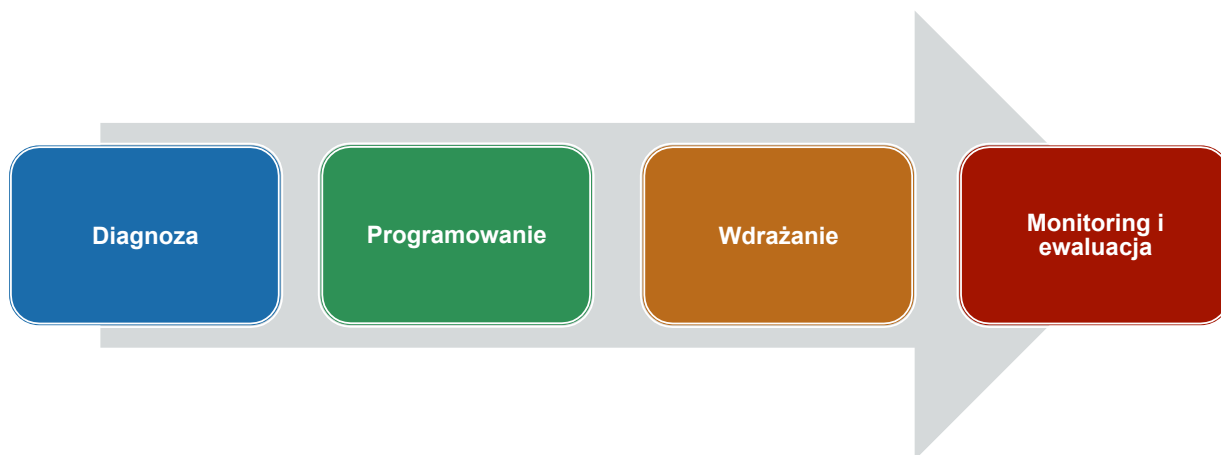
Strategia Rozwoju jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji lokalnej polityki rozwoju, przy uwzględnieniu potrzeb i oczekiwań całej wspólnoty. Jest również instrumentem współpracy partnerów samorządowych, prywatnych i pozarządowych.

Zarządzanie strategiczne polega na kierowaniu rozwojem w długim czasie, w wyniku wykorzystania rzetelnych danych i wiedzy, celem analizy i oceny bieżącej sytuacji na obszarze gminy oraz określenia przyszłych uwarunkowań i możliwości rozwoju.

Niniejsze opracowanie jest narzędziem wspierania pozytywnych zmian w całej przestrzeni gminy oraz niwelowania barier i problemów pojawiających się w otoczeniu (zdiagnozowanych poprzez analizę danych historycznych oraz na etapie badań wśród mieszkańców), które wymagają efektywnych rozwiązań infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych.

Proces zarządzania strategicznego przebiega wieloetapowo i obejmuje cztery główne fazy, tj.: diagnoza, programowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja.

Rysunek 1. Zarządzanie strategiczne

Źródło: opracowanie własne

DIAGNOZA

Pierwsza faza: diagnozy zawiera analizę danych historycznych, jak również przeszłe i przewidywane przyszłe uwarunkowania rozwoju gminy, w tym potencjał oraz istniejące bariery wewnętrzne i zewnętrzne.

Diagnozę rozpoczyna analiza strategiczna uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych gminy, którą sporządzono w oparciu o dane udostępnione przez Urząd Miasta i Gminy Siewierz oraz poszczególne jednostki działające na obszarze gminy, a także dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, etc.

W ramach konsultacji społecznych, na podstawie badań ankietowych, określono podstawowe obszary problemowe, priorytety rozwoju oraz propozycję działań, które łącznie z analizą umożliwiły definicję celów. Realizacja założeń strategii ma przede wszystkim dążyć do zrównoważonego rozwoju gminy, w tym do poprawy jakości warunków życia mieszkańców, warunków prowadzenia działalności gospodarczej, przy uwzględnieniu aspektów związanych z ochroną środowiska oraz zachowaniem zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Diagnoza przedstawia dynamiczny bilans korzystnych i niekorzystnych cech i wyróżników gminy, który pozwala na zidentyfikowanie głównych mocnych i słabych stron oraz atutów (szans) i ograniczeń (barier) rozwoju, które określono w ramach analizy SWOT. Niniejsza analiza pozwala ocenić obecną i przyszłą sytuację jednostki.

PROGRAMOWANIE

Programowanie jest wynikiem pierwszej fazy, czyli: diagnozy. Programowanie zawiera określenie wizji, misji, priorytetów, celów oraz kierunków działań w zakresie rozwoju gminy.

Cele strategiczne są najważniejszymi celami, które gmina zamierza osiągnąć, wynikającymi z analizy SWOT oraz zidentyfikowanych problemów.

W ramach definiowania celów wyróżniono działania o różnej szczegółowości, w tym od rodzaju i typu przedsięwzięć do konkretnych projektów inwestycyjnych.

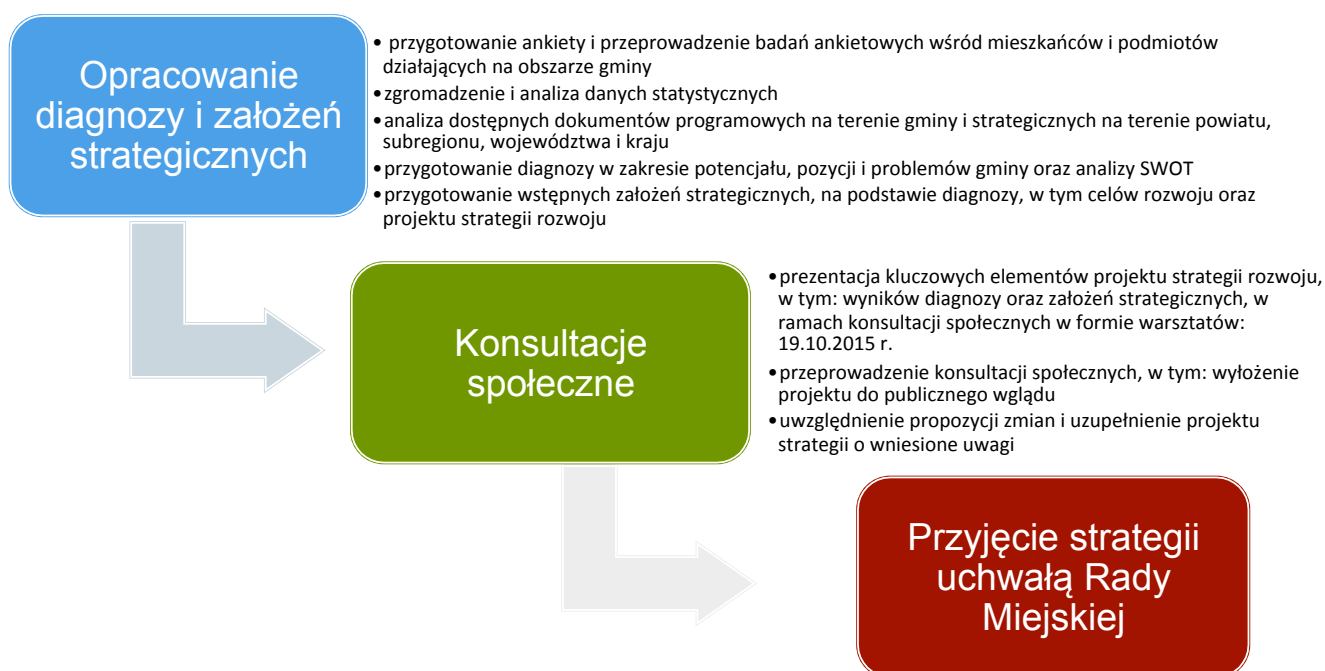
W procesie opracowywania priorytetów, celów, kierunków rozwoju i odpowiadających im przedsięwzięć dokonano sprawdzenia zgodności zapisów Strategii Rozwoju z dokumentami strategicznymi na poziomie: powiatowym, subregionalnym, wojewódzkim oraz krajowym. Wynika to z tzw. zasady spójności, która jest gwarantem tego, że osiągnięte skutki będą w jak najwyższym stopniu synergiczne ze ścieżką rozwoju całego regionu, czy państwa. Ponadto, z punktu widzenia formalnego, umożliwia to ubieganie się gminy o dofinansowanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć ze źródeł zewnętrznych, w tym z funduszy europejskich.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz powstała w wyniku zaangażowania władz gminy, pracowników Urzędu Miasta i Gminy Siewierz i jednostek organizacyjnych gminy, mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, jak również zewnętrznych doradców.

Prace nad dokumentem obejmowały następujące etapy:

- Przygotowanie wzoru ankiet w zakresie stanu istniejącego oraz perspektyw rozwoju Gminy Siewierz i przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców i podmiotów działających na obszarze gminy;
- Opracowanie diagnozy strategicznej w zakresie potencjału, pozycji i problemów gminy oraz analizy SWOT na podstawie wyników badania ankietowego, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz informacji dostarczonych przez Urząd Miasta i Gminy Siewierz;
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie warsztatowej, m.in. w zakresie prezentacji wyników diagnozy i założeń strategicznych – 19.10.2015 r.
- Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz,
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych i wyłożenie projektu strategii do publicznego wglądu;
- Uzupełnienie projektu o wniesione uwagi i przyjęcie strategii uchwałą Rady Miejskiej.

Rysunek 2. Etapy prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz

Źródło: opracowanie własne

WDRAŻANIE

Koordinacja wdrażania założeń Strategii Rozwoju leży po stronie samorządu gminy, w tym Burmistrza oraz Urzędu Miasta i Gminy Siewierz.

W procesie wdrażania realizowane są programy i plany uszczegóławiające założenia lokalnej polityki rozwoju i skupiające się na konkretnej dziedzinie, spójne ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku, tj.:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Przestrzennego Zagospodarowania Gminy oraz Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego,
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Siewierz do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska na lata 2013-2016,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Siewierz,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Siewierz,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2015,
- Program Współpracy Gminy Siewierz z Organizacjami Pozarządowymi,
- Program rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych,
- Inne.

W ramach tej fazy przygotowywane i realizowane są określone, konkretne zadania (w tym inwestycje), umożliwiające osiągnięcie zakładanych celów, sformułowanych na etapie programowania. Niniejsze projekty muszą być oparte o analizę sytuacji finansowej gminy z uwzględnieniem prognozy: dochodów, zadłużenia i jego spłat oraz wydatków bieżących związanych ze sferą społeczną i eksploatacyjną. Analiza, uzupełniona o prognozę pozyskiwania środków zewnętrznych, pozwala określić horyzont czasowy możliwych wydatków inwestycyjnych.

Wykaz przedsięwzięć powinna zawierać m.in. Wieloletnia Prognoza Finansowa, będąca częścią uchwały budżetowej.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku jest podstawowym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania przyjętych założeń, niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów przedsięwzięć, wchodzących w zakres określonych programów oraz wydatków na ich realizację, w tym źródeł finansowania.

Istotną kwestią jest również dokonanie oceny wpływu zarządzania strategicznego, w tym realizacji Strategii, w ramach ewaluacji.

Sam proces monitorowania i ewaluacji obejmuje zbieranie i analizę danych dotyczących m.in. efektów wdrażanych projektów realizujących cele zawarte w Strategii.

Monitoring i ewaluacja polegają na:

- kontroli postępu realizacji lokalnej polityki rozwoju, planów, programów oraz przedsięwzięć,
- weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z przyjętymi celami,
- ocenie sytuacji zewnętrznej i założeń, które mogą się dezaktualizować z upływem czasu, w związku ze zmianami sytuacji gminy, regionu i kraju.

Monitoring i ewaluacja oraz upowszechnienie efektów i wyników realizacji programów, czy projektów osiągających zakładane cele Strategii, będzie prowadzony w oparciu o zgromadzone informacje oraz osiągnięte wskaźniki.

Niniejsza faza umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wpływu wdrażanych programów, czy przedsięwzięć na poziom rozwoju infrastrukturalnego oraz społeczno – gospodarczego gminy. Władze samorządowe kreujące politykę rozwoju gminy, będą miały możliwość modyfikowania i korygowania planowanych przedsięwzięć, odpowiednio do zmieniających się uwarunkowań, możliwości oraz ewentualnych zagrożeń.

UDZIAŁ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W TWORZENIU STRATEGII ROZWOJU

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku zawiera główne cele i uwarunkowania oraz priorytety rozwoju w określonym horyzoncie czasu, z uwzględnieniem warunków zewnętrznych i wewnętrznych, przy czynnym udziale społeczności lokalnej.

Niniejszy dokument odnosi się do najważniejszych zagadnień, w tym problemów wymagających rozwiązania, które płyną z otoczenia, a diagnoza stanu istniejącego, obok analizy i syntezy danych statystycznych, wynika z aktywności lokalnej społeczności.

Przyjęte cele i działania są wynikiem inicjatyw oddolnych i partycypacji społeczności w tworzeniu Strategii, poprzez przeprowadzenie konsultacji społecznych polegających na:

- przeprowadzeniu badań ankietowych wśród mieszkańców gminy (sierpień – wrzesień 2015 r.),
- prezentacji założeń Strategii w ramach konsultacji społecznych w formie warsztatowej w Siewierzu (19 października 2015 r.),
- wyłożeniu projektu Strategii do publicznego wglądu i uwzględnieniu ewentualnych uwag (grudzień 2015 r.).

W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono ankietyzację wśród mieszkańców, w zakresie stanu istniejącego oraz perspektywy rozwoju gminy. Wyniki ankiet są podstawą do przygotowania diagnozy stanu istniejącego w gminie Siewierz oraz wyznaczenia celów i kierunków rozwoju w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku. Każdy mieszkaniec mógł skorzystać z szansy i okazji wypowiedzenia się w tak ważnych zagadnieniach, jakimi są kierunki działań realizowane na terenie gminy, służące całemu społeczeństwu. Ankietę mogli wypełnić wszyscy mieszkańcy gminy w związku z udostępnieniem jej na stronie internetowej gminy oraz w Punkcie Obsługi Interesanta w Urzędzie Miasta i Gminy Siewierz. Jednocześnie projekt Strategii Rozwoju został udostępniony na stronie internetowej gminy wraz z formularzem zgłaszania uwag.

HORYZONT CZASOWY

Horyzontem czasowym programowania są lata 2016 – 2020.

Okres wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku jest zgodny z założeniami polityki krajowej i regionalnej, w tym następującymi dokumentami programowymi: Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r., Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Niniejszy dokument stanowi również podstawę ubiegania się o dofinansowanie na realizację projektów z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych.

Zgodnie z Dyrektywą UE każda jednostka samorządu terytorialnego powinna opierać swoje działania współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Strategia stanowi podstawę do opracowywania programów, planów inwestycyjnych czy przygotowania konkretnych przedsięwzięć. Nowy okres programowania 2014-2020, który jest jednocześnie nowym okresem finansowania w Unii Europejskiej, stwarza gminie możliwość pozyskania środków na poszczególne działania podejmowane przez samorząd lokalny.

I. RYS HISTORYCZNY GMINY SIEWIERZ

Siewierz należy do najstarszych grodów w Polsce. Pierwsza historyczna wzmianka o Siewierzu znajduje się w dokumencie legata papieskiego Idziego z 1125 r. Już w XII w. Siewierz był osadą targową, a od początku XIII w. siedzibą kasztelanii. Początkowo ośrodek grodowy znajdował się na południowy zachód od dzisiejszego miasta i zlokalizowany był wokół romańskiego kościoła pw. św. Jana Chrzciciela. Prawdopodobnie po najazdach mongolskich został przeniesiony w miejsce łatwiejsze do obrony. Po raz pierwszy, w 1266 r. stwierdzono odrębność terytorialną ziemi siewierskiej zgodnie z dokumentem *Districtus severiensis*.

W 1276 r. Siewierz uzyskał prawa miejskie. Wytyczono Rynek będący do dziś głównym centrum miasta. W XIV wieku książęta bytomscy wznieśli lub zainicjowali budowę murowanego zamku.

Od 1443 r. ziemia siewierska stała się udzielnym księstwem pozostającym we władaniu biskupów krakowskich. Wówczas to biskup krakowski, Zbigniew Oleśnicki wykupił księstwo siewierskie wraz z zamkiem od zadłużonego księcia cieszyńskiego, Wacława I. Miasto stało się stolicą świeckiego księstwa feudalnego, rządzonego przez biskupów krakowskich. Od 1484 r. biskup krakowski Jan Rzeszowski zaczął używać tytułu księcia siewierskiego (*Dominus et Princeps Ducatus Severiensis*).

W XIII-XIV w. Siewierz wraz z okolicą był poważnym ośrodkiem przemysłowym, m.in. kopano i wytapiano tu srebro i ołów. W XV-XVIII w. działały liczne kuźnice żelaza, bazujące na lokalnych zasobach rud żelaza. W XVII w. Siewierz był miastem o dużym znaczeniu zarówno w aspekcie rozwoju handlu jak i rzemiosła. Placem centralnym miasta był czworokątny Rynek zwany Wielkim, z którego wychodziły trzy ulice: Bytomska, Koziegłowska i Krakowska, a od strony północnej - plac targowy. W centrum Rynku stał murowany dwupiętrowy Ratusz, wybudowany na podstawie przywileju z 1580 r.

W XVI w. biskupi rozbudowali gotycki zamek dążąc do przekształcenia go w renesansową rezydencję. Od końca średniowiecza aż do upadku Rzeczypospolitej, Siewierz był siedzibą sądu zwanego ziemskim, który łączył w sobie cechy typowe dla dawnego prawa śląskiego oraz polskiego prawa ziemskiego.

W czasie obrad Sejmu Wielkiego zakończyło się panowanie biskupów krakowskich oraz niezależność terytorialna księstwa, ze względu na to, iż na podstawie jego ustaw z 1790 r. i 1791 r. Księstwo zostało włączone do Korony, jako osobna jednostka terytorialna w województwie krakowskim. Jednocześnie Król Stanisław August specjalnym aktem z dnia 27 kwietnia 1792 r. potwierdził przywileje nadane miastu przez biskupów krakowskich oraz nadał miastu nowy herb.

Po III rozbiorze Polski ziemia siewierska została włączona do Prus, jako tzw. Nowy Śląsk, a Siewierz stał się miastem powiatowym. Po zajęciu w 1807 r. Siewierza przez wojska francuskie, Napoleon Bonaparte reaktywował Księstwo Siewierskie i nadał je marszałkowi Lannes księciu de Montebello. Po upadku Napoleona ziemia siewierska została zajęta przez wojska rosyjskie, a księstwo zlikwidowane. Odtąd Siewierz, aż do 1914 r. znajdował się pod zaborem rosyjskim. W wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej przez władze carskie Siewierz utracił prawa miejskie.

W okresie międzywojennym XX w. Siewierz wraz z całym powiatem zawierciańskim powstałym w 1927 r. należał do województwa kieleckiego. W czasie II wojny światowej Siewierz znalazł się w granicach III Rzeszy.

Po zakończeniu wojny ziemia siewierska wraz z całym powiatem zawierciańskim została przyłączona do województwa śląsko-dąbrowskiego. W 1962 r. przywrócono prawa miejskie i nadano herb, natomiast w 1973 r. w wyniku zmian w administracji terenowej przyłączono do Siewierza sąsiednie wsie: Brudzowice, Dziewki, Gołuchowice, Żeliszawice, Podwarpie, Wojkowice Kościelne, Kuźnicę Warężyńską i Trzebiesławice.

W latach 70-tych XX w. w gminie nastąpił rozwój przemysłu. Zbudowano nowoczesną Wytwórnę Gazów Technicznych POLGAZ oraz trzy kopalnie dolomitów: „Siewierz”, „Podleśna” i „Nowa Wioska”. Wówczas również Siewierz zastąpił w kraju z szeregu inicjatyw gospodarczych. Ze środków państwowych, własnych i nagród zbudowano wiele obiektów użyteczności publicznej, takich jak Dom Kultury i Przedszkole. Rozbudowano Szkołę Podstawową i budynek Urzędu Miasta, przebudowano Rynek, zmodernizowano ulice i drogi, wykonano sieć wodociągową i hydrofornię.

W maju 1990 r. odbyły się w Siewierzu pierwsze wybory do Rady Miejskiej w zmienionych warunkach społeczno-politycznych. Wybrano wówczas Radę liczącą 23 radnych. W 1992 r. nastąpiły zmiany granic miasta i gminy, bowiem Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11.XII.1992 r. wyłączono z gminy wieś Trzebiesławice i przyłączono do miasta Dąbrowa Górnicza. W dniu 1 stycznia 1999 r. został utworzony powiat będziński, do którego obecnie należy Gmina Siewierz.

Zmiany polityczne jakie zaszły w kraju po 1989 r. nie zwolniły tempa rozwoju miasta. Zbudowano sieć gazociągową, rozbudowano sieć telefoniczną, wyremontowano zabytkowy budynek starej gminy, uruchomiono także miejską komunikację autobusową obsługiwaną przez KZK GOP i przewoźników prywatnych. W 2000 r. rozpoczęła działalność zakład przemysłowy Electrolux, który na chwilę obecną zatrudnia do 1 400 pracowników.

We wrześniu 2002 r. odbyły się wybory władz samorządowych w oparciu o zmienioną ordynację wyborczą. Po raz pierwszy burmistrza wybrano w wyborach bezpośrednich.

Wydawana była i jest prasa siewierska. Od 1992 r. do 2005 r. była to Gazeta, a od 2006 r. publikowany jest Kurier Siewierski.

W nowym systemie ekonomicznym, w tym przede wszystkim po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. pojawiły się sprzyjające warunki dla przedsiębiorczości, władz lokalnych i mieszkańców, m.in. poprzez dofinansowanie przedsięwzięć z funduszy europejskich. Władze miasta i gminy korzystały z tych możliwości szczególnie w ostatnich latach. Powstało wiele obiektów użyteczności publicznej, które zmieniły obraz Gminy.

Zrewitalizowano siewierski Rynek wraz z przyległościami. Udostępniono dla ruchu turystycznego Zamek w Siewierzu po częściowym odrestaurowaniu, w ramach którego wybudowano platformę widokową, zrekonstruowano most zwodzony, wykonano iluminację zamku oraz wykonano prace budowlane – konserwatorskie murów i piwnic. Zagospodarowano budynek Starej Gminy dla potrzeb Izby Tradycji i Kultury Dawnej, otwarto Zintegrowany Posterunek Służb Ratowniczych w Siewierzu, wybudowano oczyszczalnię ścieków. Powstało również Centrum Kulturalno – Edukacyjne w Brudzowicach, centra kształcenia w Leśniakach, Żeliszawicach i Wojkowicach Kościelnych. Przeprowadzono termomodernizacje i remonty placówek oświatowych oraz remiz OSP. Sukcesywnie następuje dalszy rozwój infrastruktury technicznej – sieć kanalizacji sanitarnej, deszczowej i wodociągowej jest modernizowana bądź rozbudowywana, powstała sieć światłowodowa oraz publiczne punkty dostępu do Internetu, sieć drogowa jest modernizowana i rozbudowywana.

Na terenie gminy powstały liczne obiekty sportowo-rekreacyjne, tj. przyszkolne bazy sportowe, place zabaw, siłownie terenowe, kompleks sportowo – wypoczynkowy przy Zamku w Siewierzu, baza sportowo-rekreacyjna przy

Remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Leśniakach, baza sportowa w Gołuchowicach, boisko wielofunkcyjne w Kuźnicy Warężyńskiej i w Dziewkach. Przebudowano gminne stadiony sportowe tj. LKS Przemsza w Siewierzu, LKS Ostoja w Żeliszawicach oraz KS Niwy w Brudzowicach. Powstały także szlaki rowerowe tj. szlak zamkowy o dł. 12,6 km i szlak im. Walentego Roździeńskiego o dł. 14,2 km łączące Zamek w Siewierzu ze zbiornikiem wodnym Kuźnica Warężyńska.

W 2010 roku, w ciągu drogi krajowej nr 78, oddano do użytku obwodnicę Siewierza, która umożliwiła wyprowadzenie ciężkiego ruchu tranzytowego z ciasnych ulic o małej drożności i ze ścisłego centrum miasta, a także przyczyniła się do znacznego zmniejszenia uciążliwości spowodowanych ruchem drogowym dla mieszkańców Siewierza.

Jednocześnie dogodna lokalizacja i uwarunkowania Gminy Siewierz sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego – co może potwierdzić m.in. budowa dzielnicy „Siewierz Jeziorna”, nawiązującej do koncepcji miasta zrównoważonego.

W 2012 roku obchodzono Jubileusz 50-lecia odzyskania praw miejskich przez Miasto Siewierz. Z tej okazji została zorganizowana uroczysta sesja Rady Miejskiej w Siewierzu w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Siewierzu, na którą licznie przybyli zaproszeni goście. Odbyła się prezentacja zarówno archiwalnych zdjęć oraz dokonanych przemian, w tym: nowoczesnych inwestycji. Wręczono Odznaki Honorowe „Za zasługi dla Województwa Śląskiego”, którą otrzymała Gmina Siewierz (złota odznaka), jak również zasłużeni mieszkańcy. Rozdano nagrody laureatom konkursu „Siewierz miastem przemian”. zorganizowanego wśród klas pierwszych gimnazjów z Gminy Siewierz. Uroczystość została zakończona koncertem i degustacją potraw siewierskiej kuchni. Obchodom towarzyszyła wystawa poświęcona dzieciom Siewierza.

W 2015 roku Miastu i Gminie Siewierz nadano Śląską Wielką Nagrodę Budownictwa 2015 - uchwałą Kapituły Konkursu „Śląskie Budowanie”, na podstawie rekomendacji Członków Rady Śląskiej Izby Budownictwa, kadry kierowniczej przedsiębiorstw członkowskich, a wśród nich PW PROMAG Sp. z o.o. oraz pozytywnych ocen ekspertów. Nagrodę przyznano w kategorii za przygotowanie, organizowanie, finansowanie i realizację programu rozwoju inwestycyjnego gminy. Akt nadania wyróżnienia Burmistrzowi Miasta i Gminy Siewierz miał miejsce podczas XVIII Gali Budownictwa, która odbyła się w dniu 20 listopada 2015 r. w Pałacu Kultury Zagłębia w Dąbrowie Górniczej. W gali wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych województwa śląskiego oraz kadry kierowniczej organizacji budowlanych, spółdzielczości i zarządzania nieruchomościami.

W ostatnich latach nastąpił dynamiczny rozwój Gminy Siewierz. Podejmowane działania dobrze służą poprawie jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że w kolejnych latach działania Gminy będą zmierzały do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego i przestrzennego, tak aby Gmina była postrzegana jako miejsce, w którym warto nie tylko zamieszkać, ale również prowadzić działalność gospodarczą, inwestować i odpoczywać.

II. DIAGNOZA STRATEGICZNA - POTENCJAŁ, POZYCJA I PROBLEMY GMINY

2.1. POŁOŻENIE I POTENCJAŁ OBSZARU

Siewierz położony jest w powiecie będzińskim, w północnej części województwa śląskiego (subregion centralny, centralny obszar metropolitalny).

Geograficznie Siewierz usytuowany jest w dolinie Czarnej Przemszy, na wysokości 290,0 m n.p.m. Nad miastem górują wzgórza: Brudzowice - 368,4 m n.p.m., Łysa Góra - 329,4 m n. p. m. i Warpie -338,7 m n. p. m.

Siewierz położony jest w północno-wschodniej części Wyżyny Śląskiej – na skraju Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Sama Wyżyna Śląska rozciąga się od prawego brzegu górnej Odry, aż po krawędź Wyżyny Krakowsko –Wieluńskiej.

Gmina położona jest na skrzyżowaniu trzech dróg krajowych:

- DK 1 – Gdańsk - Toruń - Łódź - Częstochowa – Dąbrowa Górnicza – Cieszyn (na odcinkach Dąbrowa Górnicza – Tychy, Podwarpie – Pyrzowice i Bielsko-Biała - Cieszyn o statusie drogi ekspresowej S1),
- DK 86 – łącząca DK 1 z Katowicami i Tychami,
- DK 78 – Chałupki – Gliwice – Zawiercie – Chmielnik – Kielce

i jest ważnym węzłem drogowym.

Przez Siewierz przebiega linia kolejowa Zawiercie-Tarnowskie Góry, wykorzystywana w ruchu towarowym. W niedalekiej odległości od Siewierza znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice obsługujący połączenia krajowe i międzynarodowe.

W skład gminy wchodzi: miasto Siewierz będące siedzibą lokalnych władz oraz 10 sołectw tj.: Brudzowice, Dziewki, Gołuchowice, Leśniaki, Nowa Wioska, Podwarpie, Tuliszków, Warężyn, Wojkowice Kościelne, Żeliszawice. Ponadto 3 spośród wymienionych sołectw obejmują swoim obszarem kilka miejscowości. I tak, w skład sołectwa Warężyn wchodzi miejscowości Podwarężyn, Kuźnica Warężyńska, Kuźnica Piaskowa i Kuźnica Podleśna. W skład sołectwa Podwarpie wchodzi miejscowości Hektary, Marcinków i Zawarpie, a w skład sołectwa Żeliszawice wchodzi miejscowości Żeliszawice, Czekańka, Dzierżawa i Słowik.

Gmina obejmuje powierzchnię 113,85 km², z czego miasto zajmuje powierzchnię 38,66 km², a sołectwa 75,19 km².

Siewierz graniczy od południa z gminą Dąbrowa Górnicza, od południowego zachodu z gminą Mierzęcice, od zachodu z gminą Ożarówce (powiat tarnogórski), od północy z gminami powiatu myszkowskiego - Koziegłowy i Myszków, a od wschodu z gminami powiatu zawierciańskiego – Poręba i Łazami.

Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Siewierz w województwie śląskim

Źródło: www.slaskie.pl

Siewierz był i jest ośrodkiem handlowym. Dobre warunki przyrodnicze, liczne zabytki z czasów Księstwa Siewierskiego, a także dobra komunikacja autobusowa PKS i KZK GOP sprawiają, iż Siewierz i okolice są licznie odwiedzane przez mieszkańców miast aglomeracji śląskiej.

Ziemia siewierska położona poza granicami przemysłowych ośrodków Górnego Śląska i Zagłębia, przyciągała i przyciąga turystów swoimi walorami przyrodniczymi. Walory te to czysta woda i powietrze, zdrowe lasy i tereny rolne, a także stosunkowo niewielka odległość od miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Te zalety sprawiły, iż jeszcze w 1922 r. wybudowano tu sanatorium przeciwgruźlicze (które w chwili obecnej już nie funkcjonuje). Różnorodność budowy geologicznej sprawia, iż tereny te bogate są w różne minerały.

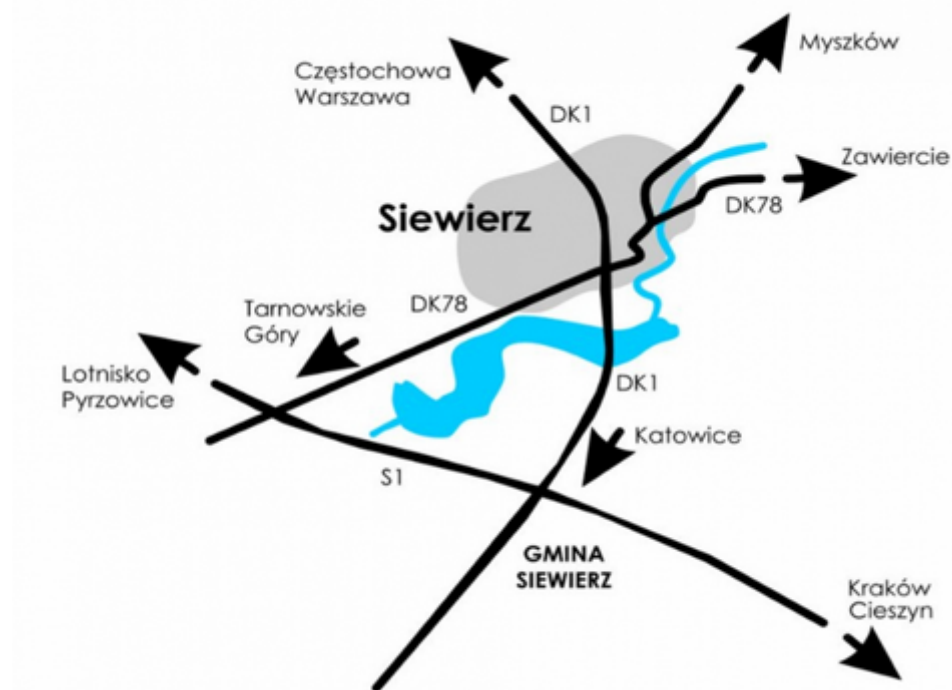
Gmina Siewierz ma charakter miejsko - wiejski. Miejska część gminy wyróżnia się typową dla miasta zabudową, natomiast sołectwa mają charakter wiejski z zabudową rozlokowaną wzdłuż jednej ulicy.

Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Siewierz w powiecie będzińskim

Źródło: www.gminy.pl

Rysunek 5. Lokalizacja Gminy Siewierz na tle dróg krajowych przebiegających przez województwo śląskie

Źródło: www.siewierz.pl

Rysunek 6. Gmina Siewierz

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Siewierz

2.2. WYMIAR ŚRODOWISKOWY I PRZESTRZENNY

STRUKTURA GRUNTÓW

Według danych Starostwa Powiatowego w Będzinie (wg stanu na dzień 01.01.2015 rok), ponad połowę powierzchni gminy, tj. 51,7% stanowią użytki rolne, z czego przeważają grunty orne. Na użytki rolne (grunty orne, sady, łąki i pastwiska) przypada powierzchnia 5885 ha. Lasy zajmują powierzchnię 3584 ha - co stanowi 31,5% obszaru gminy.

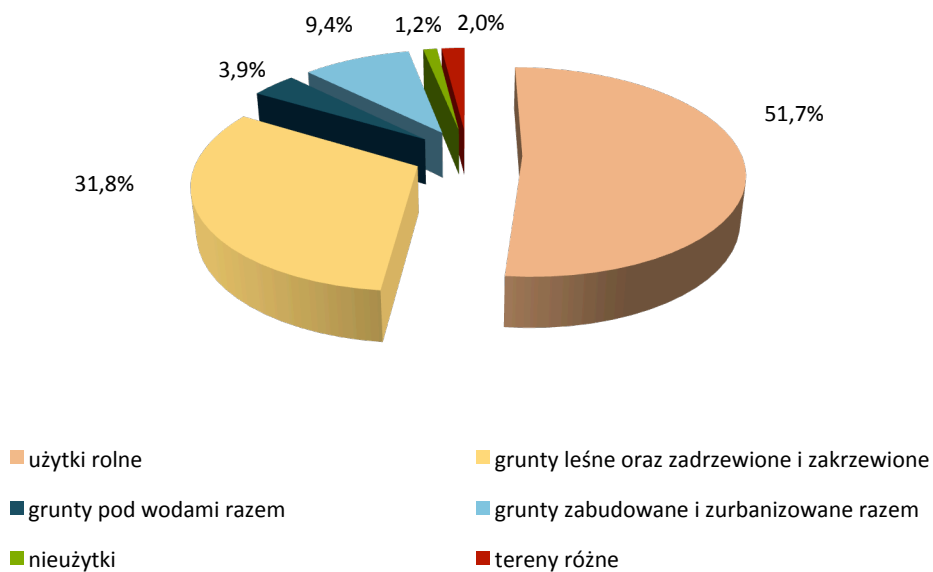
Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna Gminy Siewierz według kierunków wykorzystania w 2015 roku w ha

Wyszczególnienie	W ha	w %
Ogółem	11385	100,0%
użytki rolne razem	5885	51,7%
użytki rolne - grunty orne	3537	31,1%
użytki rolne - sady	38	0,3%
użytki rolne - łąki trwałe	2110	18,5%
użytki rolne - pastwiska trwałe	190	1,7%
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	0	0,0%
użytki rolne - grunty pod rowami	10	0,1%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	3621	31,8%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	3584	31,5%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	37	0,3%
grunty pod wodami razem	445	3,9%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	55	0,5%
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	390	3,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	1070	9,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	277	2,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	63	0,5%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	54	0,5%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	5	0,0%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	17	0,1%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	428	3,8%
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	41	0,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	185	1,6%
nieużytki	135	1,2%
tereny różne	229	2,0%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Będzinie

Gmina Siewierz charakteryzuje się znaczną powierzchnią terenów otwartych. Lasy tworzą zwarty kompleks w północno - zachodniej jej części. Ponad połowa terenów leśnych ok. 2000 ha to lasy państwowe należące do Nadleśnictwa Siewierz.

Rysunek 7. Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Siewierz według kierunków wykorzystania w 2013 roku w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Będzinie

ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ ZAGROŻENIA

Gmina Siewierz posiada dobre warunki ekologiczne. Tereny o stwierdzonych wartościach przyrodniczych zajmują w gminie ok. 5000 ha. Związane są one głównie z kompleksem leśno-łąkowym (las Szeligowiec, las nad Trzonią, łąki między doliną Trzoni i Brynicy) w północno-wschodniej części gminy, z rejonem Czekanki, z dolinami cieków wodnych (w szczególności doliną Czarnej Przemszy, Mitręgi, Potoku Żeliszawickiego i Trzoni), ze zbiornikiem wodnym Zalewem Przeczycko – Siewierskim oraz okolicami nieistniejącej już kopalni piasku podsadzkowego „Kuźnica Warężyńska”.

Gmina charakteryzuje się znaczną powierzchnią terenów otwartych. Składają się na nią: zalew, stawy, pola, łąki, lasy, poprzecinane dolinami rzek i potoków. Stanowią one dużą wartość przyrodniczą i krajobrazową miasta i gminy.

W strukturze terenów rolniczych przeważają gleby średniej jakości pod względem klasy bonitacyjnej. Gospodarstwa są zazwyczaj rozdrobnione, a struktura produkcji rolnej jest przestarzała. Jednak na terenie gminy występuje kilka nowoczesnych i dużych gospodarstw rolnych.

Gmina Siewierz charakteryzuje się urozmaiconą hydrografią. Wody powierzchniowe reprezentowane są przez Przemszę prowadzącą swe wody z północnego wschodu na południowy zachód i jej dopływy takie jak: potok Mitręga, Trzebyczka, Smudzówka, Żeliszawicki, Pustkowiec, Jordan. Gmina w całości położona jest w zlewni

rzeki Wisły. Z północno - zachodniej części gminy wody powierzchniowe odprowadzają potoki Trzonia i Czeczówka uchodzące do rzeki Brynicy (rzeka ta płynie poza granicami Gminy Siewierz).

Wody powierzchniowe stojące to przede wszystkim:

- Zalew Przeczycko - Siewierski powstały na rzece Przemszy o powierzchni całkowitej około 570 ha (w tym w gminie Mierzęcice 170 ha), pełniący funkcję retencyjno - przeciwpowodziową,
- stawy rybne w dolinie potoku Mitręga o ogólnej powierzchni 40 ha i przy ul. Młyńskiej o powierzchni 1,5 ha.
- zbiornik wodny Pogoria IV oficjalnie nazwany „Kuźnica Warężyńska” o powierzchni 560 ha i maksymalnej głębokości 23 m (z czego około 108 ha w Gminie Siewierz), pełniący funkcję retencyjno - przeciwpowodziową. Zbiornik powstał w wyrobisku byłej kopalni piasku podsadzkowego „Kuźnica Warężyńska”, co pozwoliło na zrehabilitowanie terenu zdegradowanego ponad trzydziestoletnią działalnością kopalni. Zbiornik oficjalnie przekazano do użytku w 2005 r.

Hydrografię terenu uzupełnia system mniejszych cieków i rowów, które rozdziela wododział z kierunkiem spływu w części wschodniej gminy do Przemszy, a z części zachodniej gminy do Brynicy.

Na terenie Gminy Siewierz występują trzy piętra wodonośne: czwartorzędowe, jurajskie i triasowe. Czwartorzędowe piętro wodonośne związane jest z piaszczystymi i żwirowymi utworami doliny rzeki Przemszy. Zlokalizowany tu jest główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) nr 455 Dąbrowa Górnicza, który obejmuje południowe krańce gminy. Czwartorzędowe piętro wodonośne zasilane jest bezpośrednio opadami atmosferycznymi. Ponadto w związku z brakiem izolacji od poziomu terenu, wody w tym piętrze w znacznym stopniu narażone są na zanieczyszczenia. Dlatego też często występują w nich związki azotu i fosforany. Jurajskie piętro wodonośne obejmuje północną część gminy i związane jest z sąsiadującym od północy użytkowym poziomem wód podziemnych (UPWP) JI Pogoria. Wody tego piętra występują w piaskach i piaskowcach o miąższości od 20 do 40 m. Poziom ten zasilany jest bezpośrednio na wychodniach lub przez przepuszczalne utwory czwartorzędu. Tak jak w przypadku poziomu czwartorzędowego, brak jest punktów monitoringowych na terenie gminy. Triasowe piętro wodonośne tworzą wapienie muszlowe i ret rozdzielone utworami marglistymi. Zlokalizowany jest tu zasobny w wody GZWP Nr 454 Olkusz - Zawiercie, który swym zasięgiem obejmuje obszar całej gminy. Piętro zasilane jest głównie poprzez utwory czwartorzędu i jury, rzadziej na wychodniach, co ogranicza stopień narażenia na zanieczyszczenia z powierzchni. Na terenie Gminy Siewierz zlokalizowane są dwa punkty monitoringu wód tego piętra. Zbiornik ma największe znaczenie dla gminy. Głębokość zalegania wód podziemnych na terenie gminy jest znacznie zróżnicowana i uzależniona od budowy geologicznej, warunków litologicznych i rzeźby terenu. Płytkie występowanie wód związane jest z płaskimi terenami i płytko zalegającymi łamami kajprowymi. Sytuacja taka ma miejsce w całej wschodniej części Gminy Siewierz, gdzie pierwszy poziom wód gruntowych zalega już na głębokości 1 m., a w centralnej części samego miasta na około 2 m. Na pozostałych terenach wody występują na głębokości około 10 m. Na terenie wyniesień w Brudzowicach i Chmielowskim głębokość ta dochodzi nawet do 30 m.

Na terenie Gminy Siewierz znajdują się złoża kopalin:

- surowce metaliczne tj. rudy cynku i ołowiu,
- surowce skalne:

- surowce ilaste tj. surowce ilaste ceramiki budowlanej,
- surowce okrucowe tj. piaski i żwiry, piaski podsadzkowe,
- surowce zwięzłe tj. dolomity, kamień łamany i bloczny, wapienie dla przemysłu wapienniczego.

Obecnie na terenie gminy eksploatowane są złoża dolomitów (Brudzowice), kamieni łamanych i blocznych (Nowa Wioska i Podleśna), piasku i żwiru (Szeligowiec II, Siewierz-M).

Eksploatacja prowadzona jest metodą odkrywkową, co wpływa na przeobrażenie i degradację powierzchni ziemi. Jest to jednak stan przejściowy, gdyż po zakończeniu eksploatacji odkrywki będą poddane rekultywacji w kierunku wodnym i/lub leśnym. Obszar gminy jest również bogaty w złoża rudy cynku i ołowiu, które nie są eksploatowane.

Tereny o stwierdzonych wartościach przyrodniczych obejmują powierzchnię ok. 5000 ha, co stanowi blisko 44% terenu całej gminy. Związane są one głównie z kompleksem leśno-łąkowym (las Szeligowiec, las między doliną Trzoni i Brynicy, łąki nad Trzonią) w północno- zachodniej części gminy, z rejonem Czekanki, z dolinami cieków wodnych (w szczególności doliną Czarnej Przemszy, Mitregi, Potoku Żeliszawickiego i Trzoni), ze zbiornikiem wodnym Zalew Przeczycko-Siewierski oraz z okolicami nieistniejącej kopalni piasku podsadzkowego Kuźnica Warężyńska.

Siewierz posiada istotne walory przyrodnicze, które powinny być chronione, albowiem znajduje się tutaj ponad 30 stanowisk gatunków roślin i ponad 20 stanowisk gatunków zwierząt chronionych.

Na terenach, wyznaczonych jako przyrodniczo wartościowe, występują:

- kompleksy lasów wraz z towarzyszącymi im łąkami, które zajmują ok. 2420 ha,
- lasy, które zajmują ok. 1133 ha,
- doliny cieków rzecznych z łąkami, zadrzewieniami i zakrzaczeniami na dnie doliny i na skarpach, które zajmują ok. 470 ha,
- łąki zajmujące ok. 277 ha,
- zwydmienia na terenach leśnych zajmujące ok. 137 ha,
- zbiornik wodny przeczycko-siewierski zajmujący ok. 136 ha,
- kamieniołomy zajmujące ok. 116 ha,
- piaskownia zajmująca ok. 10 ha (złoże Szeligowiec II),
- łąki z miejscowymi zadrzewieniami i zakrzaczeniami, które zajmują ok. 80 ha,
- nieczynne kamieniołomy, zalesione w wyniku sukcesji naturalnej zajmujące ok. 40 ha,
- bagniska, które zajmują ok. 34 ha,
- zwydmienia na terenach łąk i pól uprawnych zajmujące ok. 19 ha.

W grupie zieleni urządzonej dominują drzewa i krzewy (sadzone pojedynczo lub w grupach), które uzupełniane są bylinami i roślinami jednorocznymi.

Do głównych źródeł zagrożeń dla środowiska naturalnego na terenie Gminy Siewierz zalicza się¹:

- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, które spowodowane jest przez:
 - emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady),
 - emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych,
 - emisję komunikacyjną,
 - emisję niezorganizowaną np. składowiska odpadów, oczyszczalnie ścieków itp.
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych:
 - niezadowalający stan ekologiczny i chemiczny jednolitych części wód, dla których zagrożeniem jest niedostateczny poziom skanalizowania gminy oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na ścieki bytowe;
- w zakresie gleb i kopalin:
 - ingerencja w środowisko naturalne powodująca jego zanieczyszczenie lub zubożenie jego walorów,
 - przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych,
 - niedostateczna jakość gleby ze względu na zanieczyszczenia wynikające z transportu oraz działalności rolniczej (zanieczyszczenia chemiczne, zawartość metali ciężkich);
- wysoki poziom hałasu przede wszystkim komunikacyjnego - wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

ZASOBY KULTUROWE

Wśród cennych zabytków kulturowego krajobrazu obszaru gminy należy wymienić następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków (według: *Wykazu zabytków nieruchomości ujętych w gminnej ewidencji zabytków*):

- zespół kościoła parafialnego pw. św. Macieja Apostoła; budynek kościoła, mur otaczający kościół oraz bramy (Siewierz, ul. Kościuszki);
- układ urbanistyczny z centralnie położonym rynkiem i ulicami wybiegającymi z narożników, teren kościoła parafialnego, droga do zamku, plac strażacki (Siewierz, obszar ograniczony ulicami: Kościuszki, Długosza, Ludową, Krakowską, Bytomską, Częstochowską);
- kościół filialny pw. św. Walentego wraz z najbliższym otoczeniem (Siewierz, ul. Krakowska);
- zamek – całość obiektu w promieniu 100 m od linii fosi zamkowej (Siewierz),
- dworek - dawne przedszkole (Siewierz, ul. Kościuszki 5);
- budynek mieszkalny wraz z działką (Siewierz, ul. Bytomska 7);
- kościół cmentarny pw. św. Jana Chrzciciela w ramach ogrodzenia (Kuźnica Świętojańska, ul. Cmentarna);
- budynek mieszkalny Podworski wraz z najbliższym otoczeniem (Sulików, Młyńska 21);
- kościół parafialny pw. św. Marcina i Doroty (Wojkowice Kościelne);
- kaplica grobowa wraz z najbliższym otoczeniem (Żeliszewice).

¹ Zaktualizowany Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Siewierz na lata 2013-2016

Pozostałe obiekty objęte gminną ewidencją zabytków:

Siewierz-Kuźnica Sulikowska:

- dom (ul. Długa 7),
- dom (ul. Długa 14),
- dom (ul. Długa 28),
- dom (ul. Długa 57),
- dom (ul. Długa 67);

Brudzowice:

- chałupa nr 9 (ul. Przykościelna),
- chałupa nr 11 (ul. Przykościelna),
- chałupa nr 21 (ul. Przykościelna 29);

Gołuchowice:

- dom (ul. Graniczna 30),
- dom (ul. Graniczna 68),
- dom (ul. Graniczna 81).

Zabytkowe cmentarze:

- Siewierz - Kuźnica Świętojańska, wyznaniowy, rzymsko-katolicki,
- Siewierz – Wojkowice Kościelne, wyznaniowy rzymsko-katolicki.

Zamek w Siewierzu jest najlepiej rozpoznawalnym symbolem miasta w województwie. Historia zamku sięga najprawdopodobniej XII wieku, kiedy to stary gród siewierski zlokalizowany wokół kościoła pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela został przeniesiony w okolice obecnego Rynku, a w jego pobliżu powstała pierwsza drewniano-ziemna budowla obronna. Książęta bytomscy na początku XIV w. rozpoczęli w miejscu warowni budowę murowanego zamku w stylu gotyckim. W owym czasie zamek składał się z wieży ostatniej obrony tzw. stołpu, zwieńczonego murami obronnymi i z budynku mieszkalnego. Zamek stanowi obecnie tzw. trwałą ruinę z zachowanym pełnym obwodem murów, wieżą bramną i zrekonstruowanym barbakanem. Przez ostatnie lata systematycznie prowadzono intensywne prace remontowo-konserwatorskie, które nie tylko znacznie ograniczyły dalszą dewastację obiektu, ale także przywróciły mu część dawnego uroku. Powstała między innymi platforma widokowa wraz ze schodami w wieży bramnej zamku. Zrekonstruowano działający drewniany most zwodzony wraz z kładką dla pieszych (jako drugi w Polsce). Ponadto: wybrukowano dziedziniec zabezpieczając przy tym jego oryginalne fragmenty, odbudowano i zabezpieczono kolejne części murów, przebudowano płytę nad piwnicą zamku z dostosowaniem stropu do użytkowania jako scena oraz odrestaurowano pomieszczenia piwniczne, w których umożliwiono ekspozycję odkryć archeologicznych.

Zamek i zielone tereny wokół stały się centrum kulturalno-rozrywkowo-rekreacyjnym. Organizowane są tu imprezy cykliczne, m.in.: turniej rycerski, inscenizacja bitwy o zamek, blues na zamku.

W 2009 roku zakończono realizację inwestycji polegającej na rewitalizacji zdegradowanego centrum miasta, przywrócenie mu dawnego wyglądu i pełnej funkcjonalności – wymieniono nawierzchnię rynku

z wykorzystaniem wysokiej jakości materiałów granitowych, wyeksponowano relikty dawnego Ratusza, wybudowano fontannę (przedstawiającą dwie siewierskie panny w tańcu, nawiązując tym samym do znanej ludowej piosenki „Od Siewierza jechał wóz”). Dodatkowo powstała mała architektura oraz urządzono zieleń. Zaznaczenie pochodzącego z XVI wieku Ratusza polegało na rekonstrukcji rzutu murów i ich nadbudowaniu do poziomu płyty Rynku.

Rysunek 8. Ruiny Zamku w Siewierzu

Źródło: www.siewierz.pl

Rysunek 9. Kościół p.w. św. Macieja Apostoła w Siewierzu

Źródło: www.parafiasiewierz.wiara.org.pl

2.2. WYMIAR SPOŁECZNY

DEMOGRAFIA

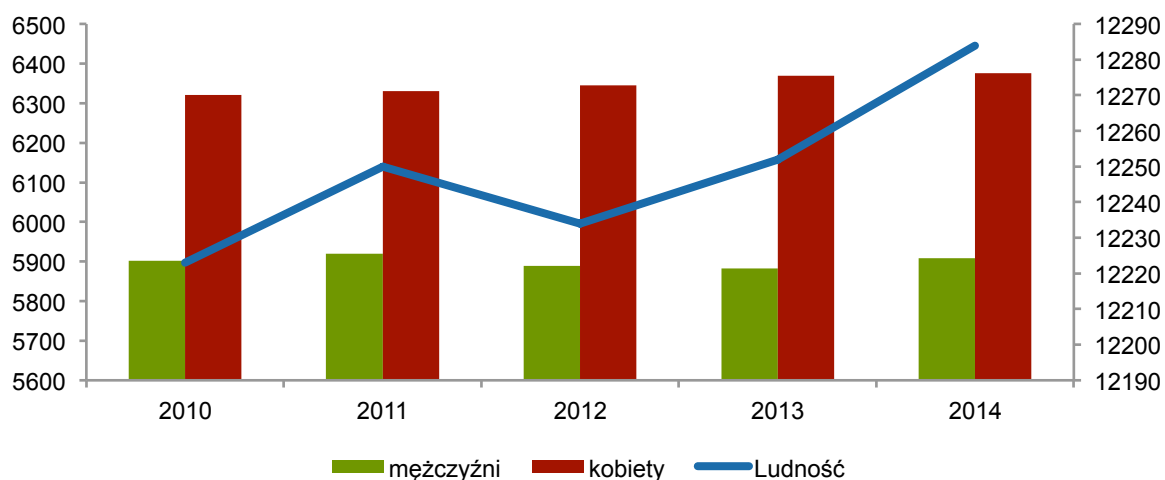
Gminę Siewierz (dane na koniec 31.12.2014 roku) zamieszkuje 12.284 osoby, z tego 51,9% stanowią kobiety. W latach 2010-2014 liczba mieszkańców wzrosła o ok. 0,5%. Obszar miejski zamieszkuje 5.495 osób a wiejski 6.789 osób.

Tabela 2. Stan ludności wg miejsca zamieszkania i płci w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	12223	12250	12234	12252	12284
mężczyźni	5902	5920	5889	5882	5909
kobiety	6321	6330	6345	6370	6375
w miastach					
ogółem	5508	5517	5478	5481	5495
mężczyźni	2648	2657	2627	2627	2631
kobiety	2860	2860	2851	2854	2864
na wsi					
ogółem	6715	6733	6756	6771	6789
mężczyźni	3254	3263	3262	3255	3278
kobiety	3461	3470	3494	3516	3511

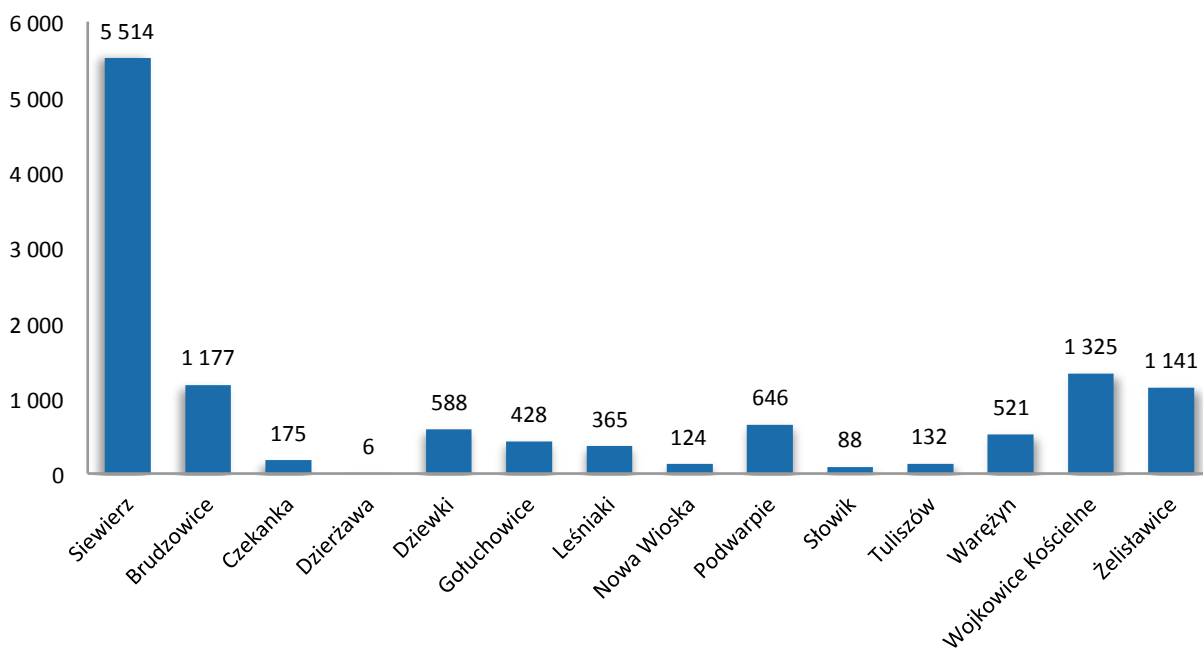
Źródło: GUS

Rysunek 10. Kształtowanie się liczby ludności w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 11. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w Gminie Siewierz w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

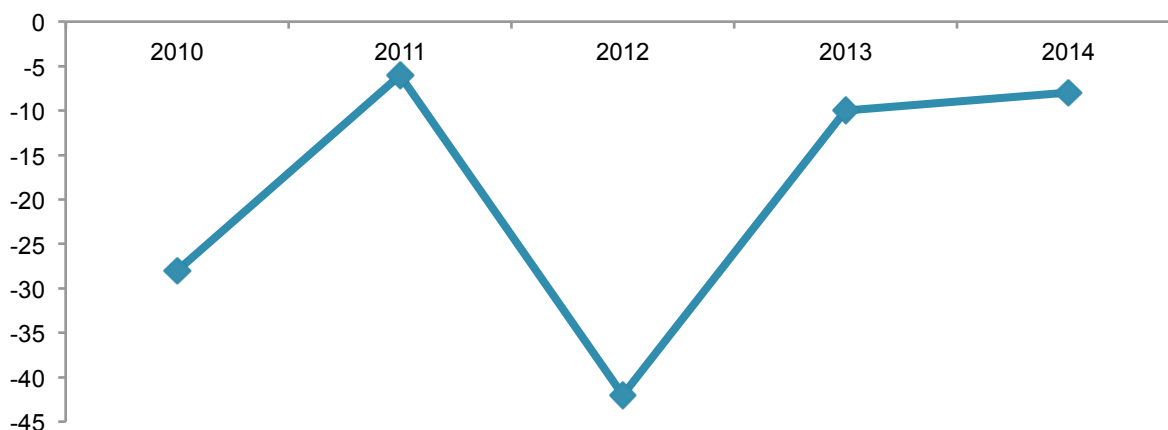
Przyrost naturalny w Gminie Siewierz w latach 2010-2014 kształtował się na poziomie ujemnym. W 2014 roku wyniósł: - 8 osób. Jednakże w porównaniu z poprzednimi latami negatywny trend ma tendencję malejącą.

Tabela 3. Ruch naturalny wg płci w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe					
ogółem	121	136	110	127	109
mężczyźni	62	76	46	62	62
kobiety	59	60	64	65	47
Zgony ogółem					
ogółem	149	142	152	137	117
mężczyźni	74	75	88	67	59
kobiety	75	67	64	70	58
Przyrost naturalny					
ogółem	-28	-6	-42	-10	-8
mężczyźni	-12	1	-42	-5	3
kobiety	-16	-7	0	-5	-11

Źródło: GUS

Rysunek 12. Kształtowanie się przyrostu naturalnego w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

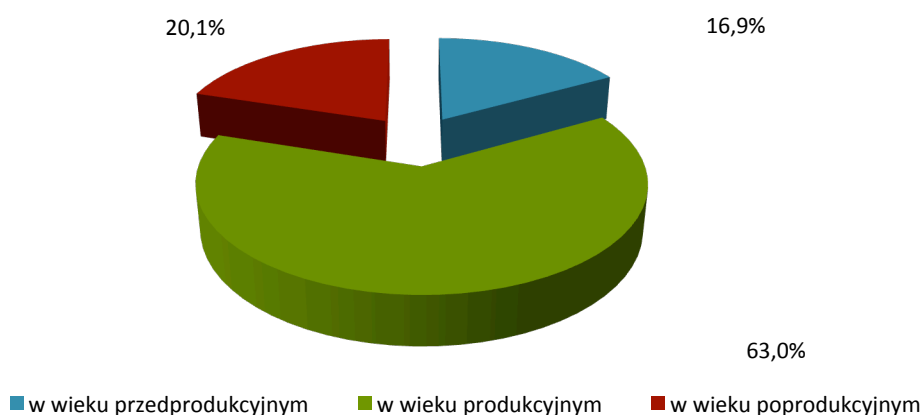
Strukturę ludności w Gminie Siewierz w wieku przedprodukcyjnym (dane GUS za 2014 r.) stanowi: 16,9%, w wieku produkcyjnym: 63,0%, a w wieku poprodukcyjnym: 20,1%, ogółu mieszkańców gminy. W ostatnich 5 latach zmalała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, natomiast zwiększył się udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym co oznacza, że społeczność gminy „starzeje się”.

Tabela 4. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem					
w wieku przedprodukcyjnym	17,1	17,1	16,7	16,9	16,9
w wieku produkcyjnym	65,0	64,7	64,6	63,7	63,0
w wieku poprodukcyjnym	17,9	18,2	18,7	19,4	20,1

Źródło: dane GUS

Rysunek 13. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Siewierz w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Saldo migracji w Gminie Siewierz kształtowało się w latach 2010 – 2014 na poziomie dodatnim. Największą liczbę zameldowań na pobyt stały można było zaobserwować w ruchu wewnętrznym, gdzie saldo migracji wyniosło na koniec 2014 roku: 21 osób, z czego 62% stanowiły kobiety. Natomiast jeśli chodzi o saldo migracji zagranicznych to wyniosło ono 10 osób. Saldo migracji na 1000 osób w analizowanym okresie czasu było dodatnie i wahało się w granicach: 2,5 do 4,2 osoby.

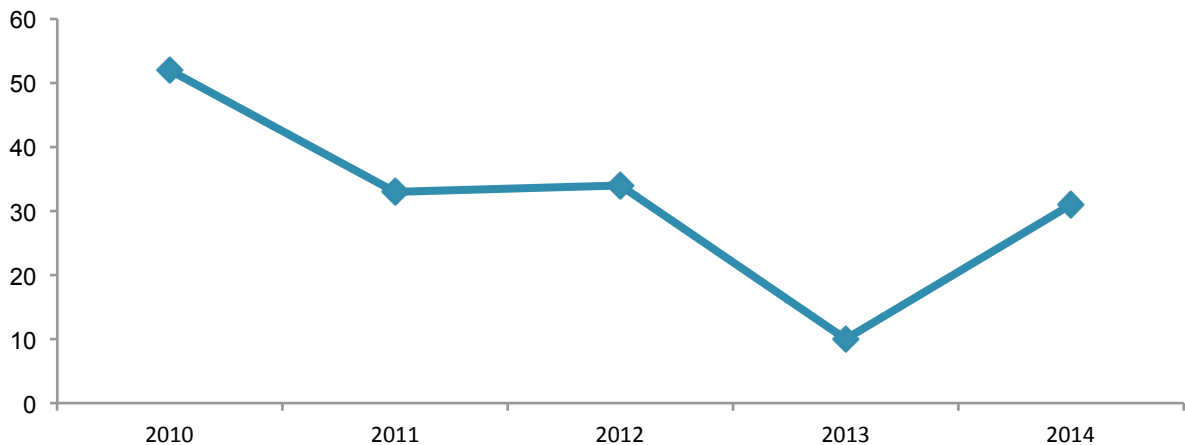
Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE					
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów					
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	144	135	125	125	131
mężczyźni	65	60	64	53	57
kobiety	79	75	61	72	74
zameldowania z zagranicy					
ogółem	4	9	4	7	12
mężczyźni	0	5	2	3	3
kobiety	4	4	2	4	9
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	96	109	94	118	110
mężczyźni	42	47	46	55	49
kobiety	54	62	48	63	61
wymeldowania za granicę					
ogółem	0	2	1	4	2
mężczyźni	0	1	1	2	1
kobiety	0	1	0	2	1
saldo migracji wewnętrznych					
ogółem	48	26	31	7	21
mężczyźni	23	13	18	-2	8
kobiety	25	13	13	9	13
saldo migracji zagranicznych					
ogółem	4	7	3	3	10
mężczyźni	0	4	1	1	2
kobiety	4	3	2	2	8
Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku					
zameldowania ogółem					
ogółem	148	144	129	132	143
mężczyźni	65	65	66	56	60
kobiety	83	79	63	76	83
zameldowania z miast					
ogółem	113	112	97	114	104
mężczyźni	51	52	48	49	46
kobiety	62	60	49	65	58
zameldowania ze wsi					
ogółem	31	23	28	11	27
mężczyźni	14	8	16	4	11
kobiety	17	15	12	7	16
zameldowania z zagranicy					
ogółem	4	9	4	7	12

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
mężczyźni	0	5	2	3	3
kobiety	4	4	2	4	9
wymeldowania ogółem					
ogółem	96	111	95	122	112
mężczyźni	42	48	47	57	50
kobiety	54	63	48	65	62
wymeldowania do miast					
ogółem	66	80	64	84	74
mężczyźni	26	35	32	37	37
kobiety	40	45	32	47	37
wymeldowania na wieś					
ogółem	30	29	30	34	36
mężczyźni	16	12	14	18	12
kobiety	14	17	16	16	24
wymeldowania za granicę					
ogółem	0	2	1	4	2
mężczyźni	0	1	1	2	1
kobiety	0	1	0	2	1
saldo migracji					
ogółem	52	33	34	10	31
saldo migracji na 1000 osób					
ogółem	4,2	2,7	2,8	0,8	2,5
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób					
ogółem	0,33	0,57	0,25	0,25	0,82

Źródło: GUS

Rysunek 14. Saldo migracji w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

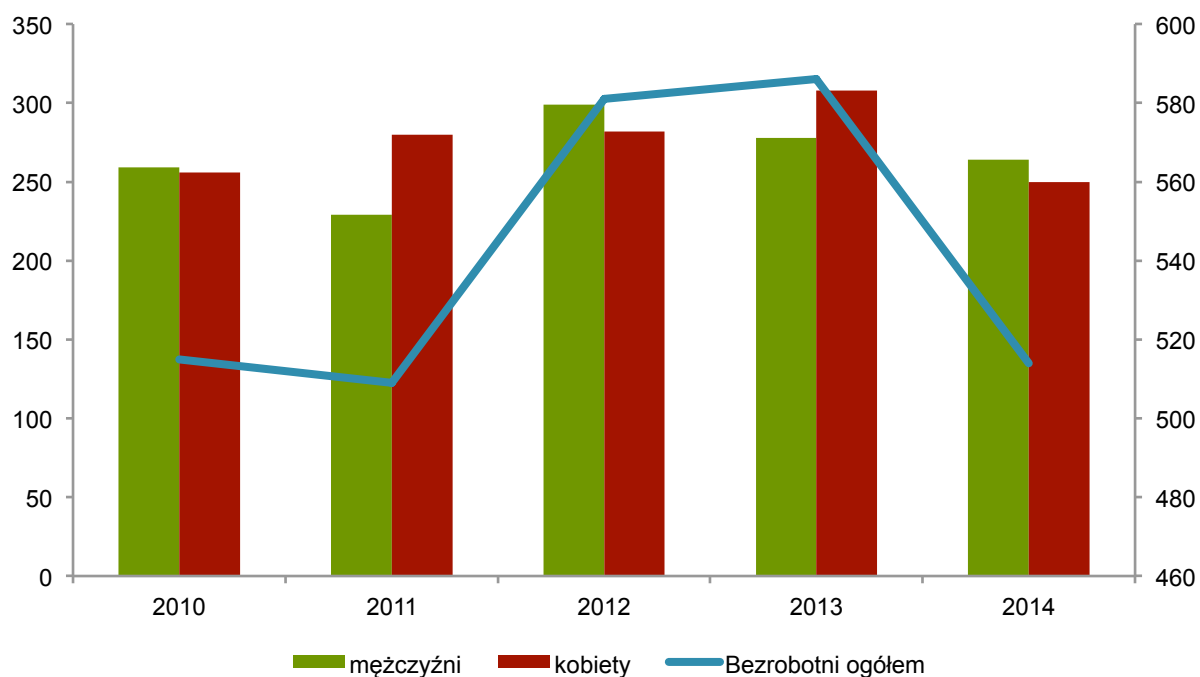
W ostatnich 5 latach najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Siewierz odnotowano w roku 2013: 586 osób, natomiast najmniej w roku 2011: 509 osób. Wśród osób bezrobotnych przeważają nieznacznie mężczyźni – 51,3% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci					
ogółem	515	509	581	586	514
mężczyźni	259	229	299	278	264
kobiety	256	280	282	308	250
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci					
ogółem	6,5	6,4	7,4	7,5	6,6
mężczyźni	6,2	5,5	7,2	6,8	6,5
kobiety	6,8	7,4	7,5	8,3	6,8

Źródło: GUS

Rysunek 15. Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

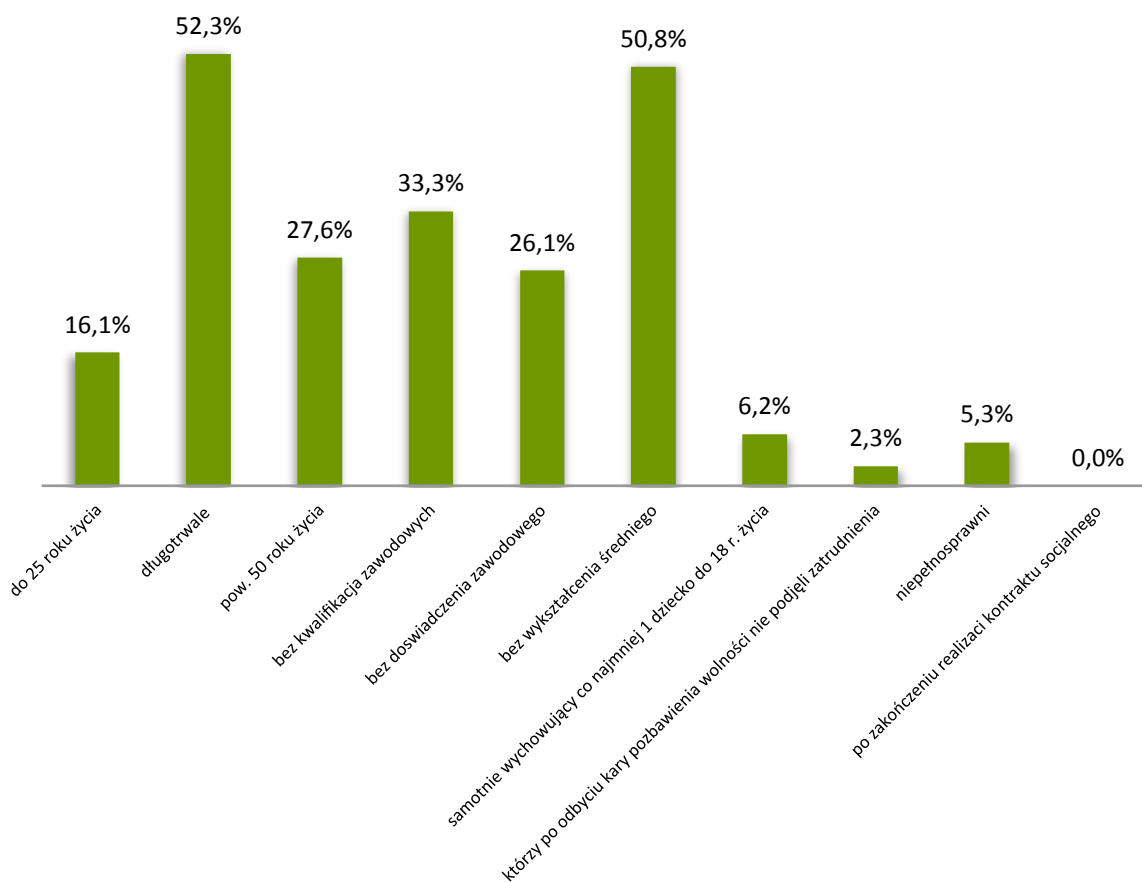

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie na koniec 2014 roku największą liczbę osób bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stanowiły osoby:

- długotrwale bezrobotne – 52,3% ogółu osób bezrobotnych,
- bez wykształcenia średniego – 50,8%,
- bez kwalifikacji zawodowych – 33,3%,
- powyżej 50 roku życia – 27,6%,
- bez doświadczenia zawodowego – 26,1%.

Rysunek 16. Udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie na koniec 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Będzinie

Miasto i Gmina Siewierz realizuje zadania opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne wynikające z ustawy o systemie oświaty, prowadząc dla dzieci w wieku 3-5/6 lat sieć przedszkoli publicznych oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych.

W roku szkolnym 2014/2015 w Gminie Siewierz funkcjonowały:

- 3 przedszkola prowadzone przez Gminę Siewierz,
- 2 placówki z oddziałami przedszkolnymi w szkołach podstawowych, prowadzonych przez Gminę Siewierz,
- 1 przedszkole niepubliczne.

Tabela 7. Wychowanie przedszkolne w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 30.09.2014)

Placówka	Rok 2014/2015	
	Liczba jednostek	Liczba dzieci
Przedszkola prowadzone przez Gminę / liczba oddziałów	3 / 12	282
Oddziały przedszkolne prowadzone przez Gminę / liczba oddziałów	2 / 6	112
Razem	5 / 18	394

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Siewierz

Do Przedszkola Niepublicznego „Akademia Przedszkolaka” z siedzibą w Siewierzu w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało od 20 dzieci w początkowych miesiącach roku szkolnego do 30 w miesiącach końcowych.

W związku z niedostatecznym stopniem upowszechniania wychowania przedszkolnego planuje się budowę nowego przedszkola w ciągu najbliższych 3 lat.

Sieć szkół prowadzonych przez gminę została ustalona pod względem organizacyjnym jako:

- 1 Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym (Szkoła Podstawowa nr 2 w Siewierzu)
- 2 Zespoły Szkolno-Przedszkolne (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wojkowicach Kościelnych, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszawicach)
- 2 Zespoły Szkół (Zespół Szkół w Siewierzu, Zespół Szkół w Brudzowicach).

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w podziale na rodzaj szkoły i klasy w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 30.09.2014)

Typ szkoły	Uczniowie		Oddziały	
	Liczba	% ogółu	Liczba	Liczba dzieci na oddział
Szkoły Podstawowe				
kl. I	164	22,93%	9	18,22
kl. II	101	14,13%	6	16,83
kl. III	109	15,44%	7	15,57
kl. IV	126	17,61%	7	18,00
kl. V	96	13,43%	6	16,00
kl. VI	119	16,64%	7	17,00
Razem	715	100%	42	Średnio 16,93
Gimnazja				
kl. I	112	32,09%	6	18,66
kl. II	110	31,52%	5	22
kl. III	127	36,39%	7	18,1
Razem	349	100%	18	Średnio 19,6

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Siewierz

Tabela 9. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 30.09.2014)

Nazwa placówki	Przedszkole/ oddział przedszkolny	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Ogółem
Przedszkole w Siewierzu	138	---	---	138
Szkoła Podstawowa nr 2 w Siewierzu	43	66	---	109
Zespół Szkół w Brudzowicach	69	65	25	159
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żelistawicach	69	114	58	243
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wojkowicach Kościelnych	75	140	104	319
Zespół Szkół w Siewierzu	----	330	162	492
Razem	394	715	349	1460

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Siewierz

Ponadto, na terenie gminy działają następujące placówki: Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Będzinie filia w Siewierzu, Ośrodek Wychowawczy w Gołuchowicach.

W Gminie Siewierz funkcjonują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i 1 publiczny Szpital Chorób Płuc Sp. z o.o. – jednostka organizacyjna Województwa Śląskiego. W szpitalu funkcjonuje m.in. laboratorium, oddział chorób płuc, ośrodek domowego leczenia tlenem, pracownie: RTG, bronchofiberoskopii i spirometrii, poradnia przyszpitalna i izba przyjęć.

W 2014 roku udzielono 71561 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, jak również 122726 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Liczba udzielanych porad w latach 2010-2014 ulegała systematycznemu zwiększeniu.

Tabela 10. Opieka zdrowotna w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Podstawowa opieka zdrowotna - porady						
porady ogółem	sztuka	52293	51861	54395	56682	71561
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie						
porady lekarskie ogółem	sztuka	b.d.	b.d.	105962	117624	122726

Źródło: GUS

W Siewierzu funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną gminy, obejmującą swoim zakresem działania teren miasta i gminy. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawowe zadania umożliwiające osobom i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Jednostka realizując swoje zadania współpracuje m.in. z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem, Prokuraturą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami oświatowymi.

Na terenie Miasta i Gminy Siewierz pomocy udziela się osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności wynikającej m.in. z:

- ubóstwa,
- bezrobocia,
- bezdomności,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- wielodzietności,
- rodziny niepełnej,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej,
- alkoholizmu i narkomanii.

W ciągu ostatnich 5 lat wzrosła liczba gospodarstw domowych w Gminie Siewierz korzystających z pomocy społecznej o ok. 4,2% z 192 w 2010 roku do 200 gospodarstw w 2014 roku. Większa część z nich, tj. 63,5% stanowiły gospodarstwa o niskich dochodach - wg kryterium dochodowego (na koniec 2014 roku). Natomiast w analizowanym okresie czasu zmalała liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci o 27% - do 230 rodzin w 2014 roku. Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w ostatnim roku wyniosła 1461 tys. zł, w tym ponad połowę stanowiły zasiłki rodzinne z dodatkami. Ogólna kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych zmalała w latach 2010-2014 o ok. 7%.

Tabela 11. Pomoc społeczna w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego						
ogółem	gosp.	192	197	200	203	200
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	130	132	135	135	127
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	62	65	65	68	73
ŚWIADCZENIA RODZINNE						
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	315	285	258	238	230
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	563	518	466	431	414
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	510	458	419	393	384
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	24,4	21,9	20,3	19,2	18,6
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem						
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1571	1590	1571	1523	1461
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	978	928	846	821	743
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	355	358	369	375	388

Źródło: GUS

KULTURA

Instytucje kultury funkcjonujące na terenie gminy to:

- Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki (MCKSiT) w Siewierzu wraz z filiami: Centrum Kształcenia w Żeliszawicach – remiza OSP Żeliszawice, Świetlica Wiejska i Kafeteria Internetowa w Leśniakach – remiza OSP Leśniaki, Centrum Kulturalno-Edukacyjne w Brudzowicach,
- Izba Tradycji i Kultury Dawnej w Siewierzu,
- Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Siewierzu wraz z filiami:

- Filia Biblioteczna nr 1 w Brudzowicach,
- Filia Biblioteczna nr 2 w Żeliszawicach,
- Filia Biblioteczna nr 3 w Wojkowicach Kościelnych.

Miejsko-Gminne Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Siewierzu jest instytucją, której podstawowym celem jest pozyskanie i przygotowanie członków społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz do współtworzenia jej wartości. Przy MGCKSiT w Siewierzu działają koła oraz zespoły zainteresowań.

Do podstawowych zadań MGCKSiT Siewierz należy m.in.:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowanie wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Swoje cele statutowe MGCKSiT Siewierz realizuje poprzez m.in.:

- zespołowe uczestnictwo w działaniach kulturalnych,
- organizowanie i prowadzenie różnorodnych form edukacji kulturalnej i artystycznej dla wszystkich środowisk społecznych,
- organizowanie imprez kulturalnych i artystycznych,
- współpracę z placówkami oświatowymi i wychowawczymi oraz z innymi instytucjami kultury miasta i gminy,
- prowadzenie działalności instruktażowej i metodycznej,
- wymiana kulturalna z instytucjami kultury, stowarzyszeniami i organizacjami na terenie miasta i gminy, kraju oraz za granicą.

Centrum organizuje liczne imprezy i wydarzenia kulturalne, m.in.: Bajkolandie Najmłodszych, Festiwal Blues na Siewierskim Zamku, Turnieje Rycerskie na Zamku.

W Centrum wspierane są zorganizowane formy czynnego uczestnictwa w kulturze, poprzez funkcjonowanie zespołów, grup i klubów zainteresowań tj:

- Zespołów Śpiewaczo-Obrzędowych Kół Gospodyń Wiejskich (10 zespołów),
- Zespołu „Sonitus”,
- Orkiestr Dętych (4 orkiestry),
- Młodzieżowych Grup Tańca Nowoczesnego – „Hit” i „Atigram”,
- Klubu Twórczości Plastycznej, Rękodzieła Artystycznego i Poezji „Severiana”,
- Bractwa Rycerskiego Księstwa Siewierskiego (drużyna i grupa tańca dawnego),
- Siłowni sportowo-rekreacyjnej,
- Miejskiego Ośrodka Joggingu,
- Sekcji Sztuki Walk Dalekowschodnich.

Izba Tradycji i Kultury Dawnej w Siewierzu powołana została do życia w 2005 r. Mieści się w zabytkowym dworcu z XVIII w. na historycznym trakcie Księstwa Siewierskiego. Stanowi ogólnodostępne dobro kultury, której zadaniem jest kultywowanie i propagowanie dziejów Ziemi Siewierskiej. W Izbie znajduje się blisko 2 tys.

eksponatów obejmujących rzemiosło dawne, zabytki archeologiczne, prace malarskie, rzeźbę, rękodzieło artystyczne oraz makieta Zamku Siewierskiego odzwierciedlająca jego stan z końca XVIII w. i makieta XVI-wiecznego Ratusza Miejskiego. Izba prowadzi sprzedaż pamiątek oraz publikacji książkowych. W trakcie zwiedzania można uzyskać odbitki ozdobnych pieczęci Izby i Zamku Siewierskiego.

Centrum zajmuje się również obiektami sportowymi na terenie gminy.

SPORT I REKREACJA

Gmina Siewierz dysponuje następującymi obiektami sportowymi i rekreacyjnymi:

- kompleks sportowy przy Zespole Szkół w Siewierzu: główne boisko hali sportowej, sala gimnastyczna, mała sala do tenisa stołowego, zewnętrzne boisko sportowe,
- boisko wielofunkcyjne w Kuźnicy Warężyńskiej - boisko wielofunkcyjne umożliwiające grę w piłkę ręczną, koszykówkę (dwa boiska), siatkówkę i tenisa,
- kompleks boisk „Orlik” na terenie obok Zamku: dwa boiska piłkarskie o nawierzchni z trawy syntetycznej i boisko wielofunkcyjne do koszykówki i piłki siatkowej o nawierzchni poliuretanowej wraz z budynkiem zaplecza socjalno-technicznego oraz sanitarno-szatniowego,
- kompleks sportowo – wypoczynkowy przy Zamku w Siewierzu w sąsiedztwie wybudowanego w 2010 roku kompleksu boisk sportowych „Orlik”: dwa korty tenisowe, plac zabaw, skatepark, bieżnia, ścianka wspinaczkowa i siłownia terenowa,
- stadion LKS Przemsza Siewierz – boisko, wolnostojąca, niezadaszona trybuna, budynek zaplecza techniczno-socjalnego zadaszony trybuną, boisko treningowe do piłki nożnej o nawierzchni z trawy naturalnej, dwa korty tenisowe o nawierzchni z trawy syntetycznej z drenażem, parking, chodniki i place,
- baza sportowo-rekreacyjna przy Remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Leśniakach: boisko wielofunkcyjne o nawierzchni z trawy syntetycznej, plac zabaw, ścieżka zdrowia, zadaszona scena, krąg ogniskowy,
- stadion sportowy przy ulicy Ostoi w Żeliszawicach: boisko główne o nawierzchni trawiastej ogrodzone i oświetlone, boisko treningowe do piłki nożnej i kort tenisowy z trawy syntetycznej, budynek techniczno-socjalny z nowoczesnym zapleczem szatniowo-sanitarnym, wolnostojące zadaszone trybuny, drogi wewnętrzne, parkingi i chodniki z kostki betonowej, krąg ogniskowy,
- stadion sportowy przy ulicy Cisowej w Brudzowicach: boisko treningowe z trawy naturalnej, trybuna sportowa, plac zabaw wraz z nawierzchnią żwirową i ogrodzeniem, budynek zaplecza socjalno – technicznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- baza sportowa w Gołuchowicach: boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej, przeznaczone do gry w piłkę ręczną, siatkówkę, koszykówkę i tenisa ziemnego, ogrodzony drewnianym płotem plac zabaw na bezpiecznej nawierzchni syntetycznej z dziewięcioma urządzeniami zabawowymi.

Dodatkowo w każdym sołectwie dostępne są siłownie terenowe.

Na terenie Gminy Siewierz funkcjonują 4 kluby sportowe: Klub Sportowy „Niwy” w Brudzowicach, Ludowy Klub Sportowy „Ostoja” w Żeliszawicach, Ludowy Klub Sportowy „Przemsza” w Siewierzu oraz Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” Siewierz.

Gmina Siewierz corocznie bierze udział w akcji Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich – Sportowy Turniej Miast i Gmin. Celem głównym imprezy jest aktywizacja ruchowa jak największej liczby mieszkańców gminy, szczególnie tych, którzy nie uprawiają sportu, nie ćwiczą codziennie, nie prowadzą aktywnego fizycznie trybu życia. W Sportowym Turnieju Miast i Gmin startować mogą wszyscy mieszkańcy danego miasta lub gminy zameldowani na pobyt stały lub czasowy - osoby dorosłe, a także przedszkolaki, uczniowie szkół, studenci, pracownicy działających tam firm, wczasowicze itp. Warunkiem zaliczenia uczestnictwa w Turnieju jest udział w zorganizowanych imprezach turniejowych: grach sportowych, zawodach, turystyce lub innej formie aktywności ruchowej. Od lat gmina zajmuje czołowe miejsca w kolejnych edycjach Turnieju i zdobywa nagrody. Gmina bierze również udział w Ogólnopolskiej Akcji „Polska Biega”, której celem jest popularyzacja biegania jako najprostszej formy aktywności oraz promocja zdrowego stylu życia wśród społeczności Miasta i Gminy Siewierz, jak również integracja lokalnego środowiska biegowego. Dystans biegu zależy jest od kategorii wiekowej, od 400 do 3000 metrów.

MIESZKALNICTWO

Do zasobów mieszkaniowych na terenie gminy zalicza się: 4471 obiektów, w tym: 20942 izb, o powierzchni użytkowej 447280 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 100,1 m², natomiast na 1 osobę: 36,4 m² (wg stanu na koniec 2014 roku). Liczba mieszkań w latach 2010-2014 wzrosła o ok. 2%. Ponad 91% ogółu budynków w gminie stanowią budynki mieszkalne.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Zasoby mieszkaniowe						
ogółem						
mieszkania	obiekt	4378	4397	4420	4444	4471
izby	sztuka	20374	20488	20629	20771	20942
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	429634	433447	438074	442420	447380
Budynki mieszkalne w gminie						
ogółem	obiekt	3870	4018	4048	4071	4093
Wskaźniki						
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	98,1	98,6	99,1	99,6	100,1
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	358,2	358,9	361,3	362,7	364,0

Źródło: GUS

W 2014 roku w mieście Siewierz: 97,5% ogółu mieszkań miało dostęp do wodociągu, 87,2% posiadało łazienkę, natomiast 82,2% centralne ogrzewanie. Powyższe wskaźniki były nieznacznie niższe na obszarach wiejskich Gminy Siewierz.

Tabela 13. Wyposażenie mieszkań w instalacje w Gminie Siewierz w latach 2010-2014 w %

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
W mieście					
wodociąg	97,3	97,3	97,3	97,5	97,5
łazienka	87,0	87,1	87,1	87,2	87,2
centralne ogrzewanie	81,9	82,0	82,0	82,1	82,2
Na wsi					
wodociąg	97,5	97,5	97,5	97,5	97,5
łazienka	86,6	86,7	86,8	86,9	87,0
centralne ogrzewanie	81,5	81,6	81,7	81,9	82,0

Źródło: GUS

2.3. WYMIAR GOSPODARCZY

W Gminie Siewierz na koniec 2014 roku funkcjonowało 1.348 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, w tym: 97,8% ogółu podmiotów, tj. 1.318 jednostek należało do sektora prywatnego, a 2,2% do sektora publicznego. Wśród podmiotów publicznych przeważały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Natomiast w sektorze prywatnym przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – tj. 81,3% ogółu podmiotów prywatnych.

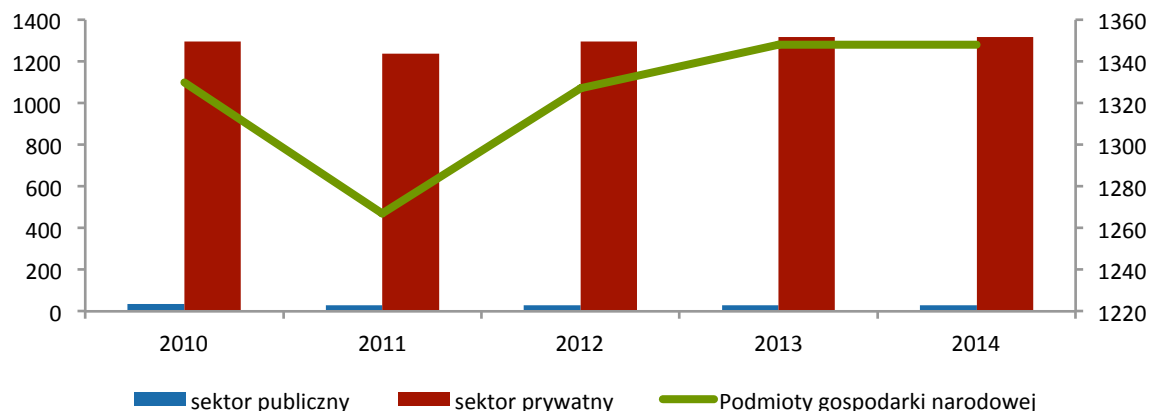
Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1330	1267	1327	1348	1348
sektor publiczny - ogółem	35	30	30	30	30
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	30	25	25	25	25
spółki handlowe	0	0	0	0	1
sektor prywatny - ogółem	1295	1237	1297	1318	1318
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1079	1025	1069	1081	1072
spółki handlowe	66	60	73	83	84
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	12	11	11	12	12
spółdzielnie	11	11	11	11	11
fundacje	2	2	2	2	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	29	29	30	31	32

Źródło: GUS

W latach 2010-2014 liczba podmiotów gospodarki narodowej wzrosła o ok. 6,7% - przede wszystkim w sektorze prywatnym, w związku ze zwiększeniem się liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy.

Rysunek 17. Kształtowanie się liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największy udział podmiotów gospodarczych stanowią jednostki prowadzące działalność gospodarczą poza sektorem przemysłu i budownictwa oraz rolnictwa, leśnictwa – tj. 74,3% ogółu podmiotów w 2014 roku. Wszystkie działające podmioty należą do sektora małych i średnich przedsiębiorstw zatrudniających do 249 pracowników, jednakże ponad 95% z nich to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg grup rodzajów działalności oraz klas wielkości w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007						
ogółem	jed. gosp.	1330	1267	1327	1348	1348
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	43	50	47	49	47
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	301	284	287	295	300
pozostała działalność	jed.gosp.	986	933	993	1004	1001
Podmioty wg klas wielkości						
ogółem	jed. gosp.	1330	1267	1327	1348	1348
0 - 9	jed.gosp.	1250	1188	1261	1284	1283
10 - 49	jed.gosp.	71	71	57	55	55
50 - 249	jed.gosp.	9	8	9	9	10
0 - 249	jed.gosp.	1330	1267	1327	1348	1348

Źródło: GUS

Analizując poszczególne sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej - PKD 2007, należy stwierdzić, iż największa liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie w 2014 roku była zarejestrowana w sekcjach:

- G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 465 jednostek tj. 34,5% ogółu podmiotów;
- C. Przetwórstwo przemysłowe: 169 jednostek, tj. 12,5% ogółu podmiotów;
- F. Budownictwo: 120 jednostek, tj. 8,9% ogółu podmiotów.

Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka a miary	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych						
ogółem	jed.gosp.	1330	1267	1327	1348	1348
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	43	50	47	49	47
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	jed.gosp.	4	4	4	4	4
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	jed.gosp.	186	171	165	170	169
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyz.	jed.gosp.	1	1	1	2	2
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	jed.gosp.	6	6	6	5	5
Sekcja F. Budownictwo	jed.gosp.	104	102	111	114	120
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	jed.gosp.	500	478	495	490	465
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	jed.gosp.	114	103	107	104	108
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	jed.gosp.	56	56	55	53	57
Sekcja J. Informacja i komunikacja	jed.gosp.	18	15	19	21	22
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	jed.gosp.	33	28	29	32	32
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	jed.gosp.	16	13	10	12	13
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	jed.gosp.	67	67	82	90	96
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	jed.gosp.	15	15	22	24	25
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	jed.gosp.	14	14	14	14	14
Sekcja P. Edukacja	jed.gosp.	44	36	40	39	38
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i społeczna	jed.gosp.	34	37	46	52	48
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	jed.gosp.	18	18	15	14	17
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa i T Gosp. domowe zatrudniające pracowników, gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	jed.gosp.	57	53	59	59	66

Źródło: GUS

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy (pod względem liczby osób zatrudnionych, zajmowanej powierzchni, dochodów do budżetu) należą: Górnicze Zakłady Dolomitowe S.A., Electrolux Poland Sp. z o.o., Tribag Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Promag Sp. z o.o., „Air Product” Sp. z o.o., Centrum Butlowe, Unimot S.A., Express S.A., Mechanic System Sp. z o.o., Paks'd Sp. z o.o., TOPCON Polska Sp. z o.o., 2MSystem Sp. z o.o., Chmielowskie Sp. z o.o., Forest Hill Sp. z o.o., Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Siewierz.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Siewierz - wskaźniki w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed gosp	1088	1034	1085	1100	1097
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed gosp	120	88	110	83	82
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed gosp	74	137	65	67	86
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	jed gosp.	109	103	108	110	110
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed gosp	167,5	159,8	167,9	172,6	174,2
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	jed gosp	88	84	87	88	87
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed gosp	13,6	12,9	13,5	13,8	13,9
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	jed gosp	3	3	3	3	3
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed gosp	25	25	26	27	28
nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed gosp	2	0	1	0	1
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed gosp	185	135	171	131	129
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	6,8	13,3	6,0	6,1	7,8
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	1,36	2,80	5,19	4,90	1,00
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	4,76	1,87	6,67	3,92	5,00
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożyw. w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	4,08	0,93	0,74	2,94	0,00

Źródło: GUS

Wskaźnik dotyczący podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2010-2014 uległ zwiększeniu i na koniec 2014 roku wyniósł: 1097 jednostek. Natomiast liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniosła 174,2 jednostek i również wskaźnik ten poprawił się w porównaniu z 2010 r.

2.4. WYMIAR INFRASTRUKTURALNY

UKŁAD TRANSPORTOWY

Na terenie miasta i gminy łączna długość dróg w poszczególnych kategoriach przedstawia się następująco:

- drogi krajowe 32,95 km,
- drogi wojewódzkie 5,4 km,
- drogi powiatowe 71,275 km,
- drogi gminne 78,73 km,
- drogi wewnętrzne 223,50 km.

Siewierz spełnia istotną funkcję komunikacyjną i jest traktowany jako znaczący węzeł drogowy. Gmina położona jest na skrzyżowaniu trzech dróg krajowych:

- DK 1 – Gdańsk - Toruń - Łódź - Częstochowa – Dąbrowa Górnicza – Cieszyn (w części stanowiąca drogę S1),
- DK 86 – łącząca DK 1 z Katowicami i Tychami,
- DK 78 – Chałupki – Gliwice – Zawiercie – Chmielnik – Kielce.

W 2010 roku oddano do użytku liczącą 5,7 km południową obwodnicę miasta w ciągu drogi krajowej nr 78, wraz z dwupoziomowym skrzyżowaniem z drogą krajową nr 1. Obwodnica w znacznym stopniu uwolniła miasto od często tworzących się korków. Kilka kilometrów na południe od Siewierza przebiega droga ekspresowa S1 Pyrzowice Lotnisko – Cieszyn.

Miasto Siewierz położone jest w bliskiej odległości ok. 26 km od stolicy województwa śląskiego – Katowic – łatwy dojazd zapewnia droga krajowa: DK 1, a następnie DK 86.

Siewierz ma połączenia drogowe z lotniskiem w Pyrzowicach – odległym o ok. 20 km (przez S1 i DK78). Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach (kod IATA: KTW, kod ICAO: EPKT) dysponuje jedną z najdłuższych dróg startowych dostępnych w Polsce - oddaną do użytku w maju 2015 r. liczącą 3200 m długości i 45 metrów szerokości. MPL Katowice, używający obecnie marki „Katowice Airport”, jest regionalnym portem lotniczym całego województwa śląskiego. Pod względem liczby odprawianych pasażerów oraz pod względem liczby operacji lotniczych znajduje się na czwartym miejscu wśród polskich portów lotniczych. Port posiada trzy terminale pasażerskie o łącznej przepustowości około 5,5 mln pasażerów rocznie.

Przez Siewierz przebiega linia kolejowa nr 182 Zawiercie-Tarnowskie Góry - aktualnie nieeksploatowana w ruchu pasażerskim. Obecnie używany jest jedynie (w ruchu towarowym) odcinek od Zawiercia do Siewierza.

Linia kolejowa na odcinku Tarnowskie Góry – Pyrzowice jest zamknięta i rozebrana. W niektórych miejscach można znaleźć fragmenty podkładów oraz budynków stacyjnych.

Transport publiczny na terenie gminy zapewnia Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (KZK GOP) powołany w roku 1991. Podstawą prawną powołania Związku jest Ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 r., która stanowi, że obowiązek organizacji komunikacji miejskiej leży w gestii gmin. Do KZK GOP Gmina Siewierz przystąpiła od 1998 roku. Obecnie związek skupia 28 gmin, organizując komunikację na ich terenie oraz do miejscowości ościennych. Zasięg działania Związku obejmuje prawie całą aglomerację katowicką i niektóre obszary z nią sąsiadujące - teren o powierzchni 1,8 tys. km², zamieszkały przez prawie 2 miliony osób. Z transportu publicznego organizowanego przez KZK GOP codziennie korzysta niemal milion pasażerów.

Na obszarze gminy Siewierz KZK GOP koordynuje obsługę autobusową poprzez Konsorcjum (PKS Południe Sp. z o.o., LZ Lazar Sp. J.), LZ Apolinary Lazar, Marcin Lazar, Spółka Jawna, PKM Sosnowiec Sp. z o.o., PKS Południe Sp. z o.o.)

Ponadto na obszarze gminy obsługę autobusową zapewniają: Zakład Komunikacji Miejskiej w Zawierciu, Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach oraz przewoźnicy prywatni.

INFRASTRUKTURA ICT ORAZ E-USŁUGI PUBLICZNE

Urząd Miasta i Gminy Siewierz posiada wdrożony system elektronicznego obiegu dokumentów zintegrowany z Platformą eUsług Publicznych SEKAP oraz ePUAP za pomocą których świadczy szereg usług publicznych dostępnych na tych platformach (ponad 200 usług). Połączenie Elektronicznego Systemu Obiegu Dokumentów oraz integracja z SEKAP umożliwia obsługę elektroniczną interesantów składających pisma do Urzędu bez wychodzenia z domu, dwadzieścia cztery godziny na dobę, siedem dni w tygodniu. Nowy system w znaczący sposób przyczynia się do zredukowania do minimum konieczności osobistego stawiania się w Urzędzie Miasta i Gminy Siewierz w celu załatwienia niektórych spraw.

Od 2013 r. na terenie Gminy Siewierz funkcjonuje wielozadaniowa światłowodowa sieć teleinformatyczna składająca się łącznie z 45 km sieci światłowodowej. 35 km sieci zostało poprowadzone na istniejącej podbudowie słupów energetycznych oraz 10 km poprowadzone w kanalizacji teletechnicznej. W gminie uruchomiono również 18 Infokiosków i 18 hotspotów.

Zaopatrzeniem w wodę na terenie Gminy Siewierz zajmuje się Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Siewierzu (ZUWiK).

Nieczystości płynne wytwarzane na nieruchomościach uzbrojonych w kanalizację sanitarną odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków. Natomiast nieczystości płynne powstające na nieruchomościach, w sąsiedztwie których brak jest kanalizacji sanitarnej gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, skąd wywożone są przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych do gminnej oczyszczalni ścieków lub do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych poza terenem gminy (m. in. Zawiercie, Poręba, Będzin).

W Gminie Siewierz na koniec 2015 roku długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wyniosła 87,4 km, a podłączeń do budynków mieszkalnych: 4.716 szt., długość kanalizacji sanitarnej: 44,1 km oraz podłączeń: 1.133 szt. Natomiast długość gazowej sieci rozdzielczej stanowiła 16,5 km, a przyłączy: 3.094 szt.

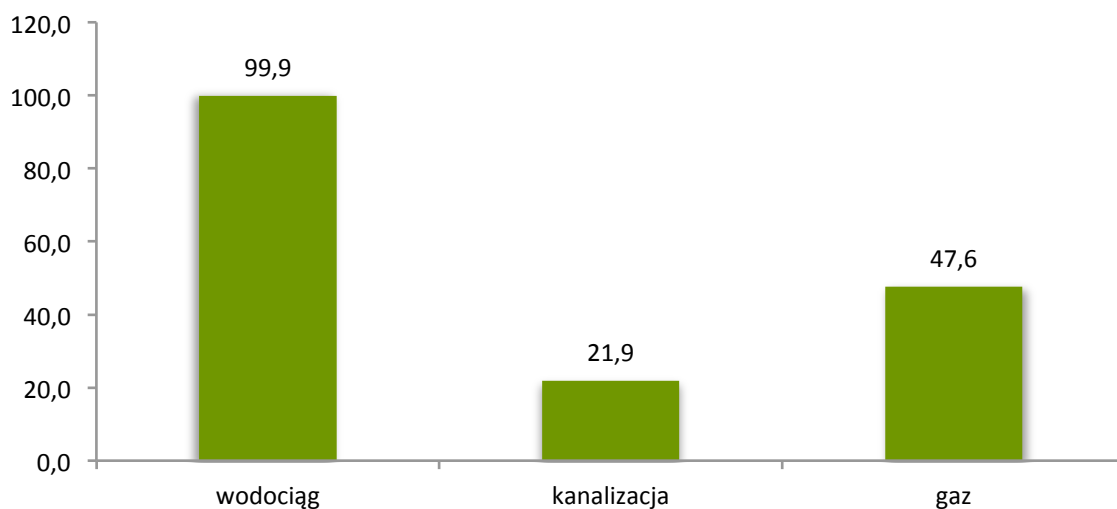
Tabela 18. Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociągi						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	81,1	82,1	84,3	86,6	86,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4559	4611	4044	4063	4098
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	463,7	431,3	419,6	388,7	377,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	11912	11942	11901	11919	12277
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	31,7	31,8	32,9	31,3	28,4
Kanalizacja						
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	24,3	24,3	30,8	39,7	39,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	902	950	968	1064	1070
ścieki odprowadzone	dam3	87	105	108	109,0	118,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2177	2535	2546	2676	2691
Sieć gazowa						
długość czynnej sieci ogółem w m	m	160367	162395	162537	165112	165225
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	3022	3042	3062	3094	3109
odbiorcy gazu	gosp.	1980	1996	2025	2047	2075
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1039	1048	1068	1090	1110
zużycie gazu w tys. m3	tys.m3	1496,30	1326,40	1389,7	1542,8	1298,8
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys.m3	1068,3	936,5	1046,3	1138,7	999,5

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	5756	5795	5745	5809	5842
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności						
Ogółem						
wodociąg	%	97,5	97,5	97,3	97,3	99,9
kanalizacja	%	17,8	20,7	20,8	21,8	21,9
gaz	%	47,1	47,3	47,0	47,4	47,6
w miastach						
wodociąg	%	98,6	98,7	98,3	98,3	99,9
kanalizacja	%	39,5	45,9	46,5	48,8	49,0
gaz	%	43,1	43,0	42,7	42,8	42,8
na wsi						
wodociąg	%	96,5	96,5	96,4	96,5	100,0
kanalizacja	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gaz	%	50,4	50,9	50,4	51,2	51,4

Źródło: GUS

Rysunek 18. Udział osób korzystających z infrastruktury w Gminie Siewierz w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z sieci wodociągowej w 2014 roku korzystało 99,9% ogółu mieszkańców Gminy Siewierz, natomiast z sieci kanalizacji sanitarnej: 21,9% osób i byli to wyłącznie mieszkańcy Miasta Siewierz. Gaz był dostarczany do 47,6% ogółu mieszkańców.

Tabela 19. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Siewierz w latach 2012-2014 w tonach

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych przez uprawnione przedsiębiorstwa na terenie Miasta i Gminy Siewierz, w tym:	1 546,24	2 583,17	3 538,92
odpadów selektywnych	265,39	283,56	378,20
Masa odebranych odpadów komunalnych) niesegregowanych (komunalnych, zmieszanych), w tym:	1280,85	2299,61	3160,72
podanych procesowi składowania	46,29	5,8	0,00
Odpady segregowane, w tym:	283,36	283,56	378,20
opakowania z tworzyw sztucznych	97,60	91,59	99,40
opakowania ze szkła	165,76	157,07	181,37
papier	2,03	0,5	10,06
odpady wielkogabarytowe	17,97	21,8	20,36
odpady elektryczne i elektroniczne	0,00	0,98	1,50
odpady elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	-	-	1,98
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	-	-	0,18
zużyte opony	0,00	9,36	10,64
leki	0,00	0,02	0,02
baterie i akumulatory	0,00	0,64	0,24
odpady budowlane i remontowo-budowlane	0,00	1,6	15,92
odpady ulegające biodegradacji	-	-	6,52
tekstylia	-	-	0,68
zużyte świetlóówki	-	-	0,2
zmieszane odpady opakowaniowe	-	-	9,33
odpady z czyszczenia ulic i placów	-	-	18,98
Liczba właścicieli nieruchomości, od których odebrano odpady komunalne [osoby]	3 159	4 735	4 231

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Siewierzu

W Gminie Siewierz działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zlokalizowany w Siewierzu przy ul. Ściegna 11. Do 30.06.2013 r. mieszkańcy zobowiązani byli do posiadania indywidualnych umów na odbiór odpadów komunalnych z przedsiębiorcą posiadającym decyzję zezwalającą na prowadzenie tego rodzaju działalności na terenie Gminy Siewierz, bądź zgodnie z nowymi przepisami, wpis do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Siewierz.

Od 1 lipca 2013 r. zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 152, poz. 897), właściciele nieruchomości zamieszkałych zostali objęci zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Usługę odbioru i zagospodarowania odpadów z nieruchomości zamieszkałych świadczyła firma z którą Gmina Siewierz zawarła umowę w dniu 13 czerwca 2013 r. na okres: od 1 lipca 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. tj. Konsorcjum firm w składzie: Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Krakowska 45, 42-470 Siewierz; Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych prowadzili i prowadzą gospodarkę odpadami komunalnymi na dotychczasowych zasadach. Z dniem 1 stycznia 2015 r. Gmina Siewierz objęła systemem gospodarowania odpadami komunalnymi nieruchomości wykorzystywane jedynie przez część roku, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a znajdują się domki letniskowe i powstają odpady komunalne.

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Gmina pełni ważną funkcję jako baza turystyczna dla Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Ponadto niewielkie odległości od dużych miast np. Katowice, Częstochowa i mniejszych miast Zagłębia – Będzin, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, przyciągają turystów. Największą atrakcją turystyczną gminy jest Zbiornik Przeczycko – Siewierski oraz Zbiornik Kuźnica Warężyńska. Nasilony ruch turystyczny występuje latem i w okresie weekendów.

Na obszarze gminy zlokalizowane są ścieżki dydaktyczne oraz rowerowe:

- Ścieżka dydaktyczna w pobliżu Zamku Biskupów Krakowskich w Siewierzu o długości około 1,5 km. Tworzą ją 10 tablic edukacyjnych umieszczonych na najczęściej uczęszczanych przez turystów i mieszkańców Siewierza szlakach pieszych. Trasa wędrówki przebiega wzdłuż rzeki Przemszy, następnie omija łukiem zamek aby znowu przekroczyć Przemszę i ciągnie się przez znajdujący się w pobliżu kompleks leśny. Ścieżka to doskonałe miejsce do wypoczynku i nauki;
- Szlak rowerowy im. Walentego Roździeńskiego Trasa: Zamek w Siewierzu – Zbiornik Kuźnica Warężyńska, o długości: 14,2 km. Szlak rozpoczyna swój bieg od terenu wokół ruin Zamku Siewierskiego przez ul. Krakowską – ul. Zagłębiowską – ul. Trzebieszawicką i ul. Zachodnią w Trzebieszawicach – powraca na teren gminy do Wojkowic Kościelnych tj.: Zawarpie – Podwarpie – ul. Podskale – ul. Piastowską – ul. Dąbrowską do zbiornika wodnego Kuźnica Warężyńska włączając się do istniejących ścieżek rowerowych wokół zbiornika wodnego;
- Szlak Zamkowy Trasa: Zamek w Siewierzu – Zbiornik Kuźnica Warężyńska (ścieżka rowerowa o długości: 12,6 km. Przebieg szczegółowy: ruiny Zamku Siewierskiego – ul. Krakowska – ul. Młyńska (Zalew Przeczycko-Siewierski) – Zawarpie – Podwarpie – ul. Podskale – ul. Piastowska – ul. Dąbrowska – Zbiornik Kuźnica Warężyńska. Szlak Zamkowy to nowa ścieżka rowerowa łącząca dwa atrakcyjne produkty turystyczne gminy: Zamek w Siewierzu i Zbiornik Kuźnica Warężyńska. Miejscami biegnie ona równoległe do szlaku rowerowego im. Walentego Roździeńskiego.

W budynku Izby Tradycji i Kultury Dawnej w Siewierzu, w lipcu 2011 roku został uruchomiony Punkt Informacji Turystycznej, którego usługi są całkowicie bezpłatne. Informacja turystyczna Miasta i Gminy Siewierz udziela kompleksowej informacji w godzinach otwarcia lub pod numerem telefonu 32 6742461. Punkt informacji turystycznej czynny jest codziennie. Zakres świadczonych usług obejmuje: bezpłatne mapy i wydawnictwa, wydawnictwa drukowane i multimedialne dotyczące turystyki i kultury Siewierza, województwa śląskiego i regionu jurajskiego, informację telefoniczną, rezerwację przewodnika, kompleksową informację turystyczną o Siewierzu, informację o regionie turystycznym ziemi siewierskiej, informację o wydarzeniach kulturalnych i

sportowych, poradnictwo z zakresu wycieczek regionalnych. Punkt Informacji Turystycznej funkcjonuje w ramach projektu "Śląski System Informacji Turystycznej".

Na obszarze gminy funkcjonuje 1 całoroczny, czterogwiazdkowy hotel. Liczba korzystających z noclegów w latach 2010-2014 wahała się od 3966 osób w 2012 r. do maksymalnie: 8170 osób w 2013 roku. Z tego udzielono turystom zagranicznym w 2014 roku: ok. 5% wszystkich noclegów.

Tabela 20. Turystyczne obiekty noclegowe w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty ogółem VII	ob.	2	2	1	2	1
obiekty całoroczne VII	ob.	2	2	1	2	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	156	336	100	182	82
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	156	336	100	182	82
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	7479	6482	3966	8170	7204
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	1400	1402	764	886	306
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	7440	10675	6589	10424	7548
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych	-	3335	5399	2208	1753	437
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	14484	16939	7955	11899	9501
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	3348	5474	2216	1764	455
Hotele, motele i pensjonaty wg kategorii						
hotele						
kategorii ****	ob.	0	0	0	1	1
kategorii ***	ob.	0	0	1	1	0
kategorii **	ob.	1	1	0	0	0

Źródło: GUS

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W Gminie Siewierz, zgodnie z danymi GUS, corocznie oddawanych jest do użytkowania od 22 mieszkań (w 2011 roku) do 38 mieszkań (w 2012 roku) – w ramach budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Wszystkie oddane mieszkania realizowane były z przeznaczeniem na użytek własny inwestora. Powierzchnia użytkowa nowych mieszkań wyniosła w 2014 roku 6653 m², natomiast liczba izb: 222 szt.

Tabela 21. Mieszkania oddane do użytkowania w Gminie Siewierz w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem						
mieszkania	-	23	22	38	32	35
izby	-	-	-	-	-	222
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	4286	4292	7239	5894	6653
indywidualne - realizowane z przeznaczeniem na użytek własny inwestora						
mieszkania	-	23	22	38	32	35
izby	-	-	-	-	-	222
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	4286	4292	7239	5894	6653

Źródło: GUS

W pobliżu trasy DK1 w Siewierzu powstaje dzielnica „Siewierz Jeziorna”, nawiązująca do koncepcji miasta zrównoważonego, m.in. poprzez podejście w projektowaniu do rozkładu ulic, rozmiaru działek oraz rozwiązań w komunikacji pieszej. O niniejszej koncepcji może również świadczyć dogodny dostęp do usług, a także sąsiedztwo terenów zielonych i rekreacyjnych. W ramach dzielnicy zaprojektowano budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne, które będą wykonane w różnych technologiach. Przewidziano budowę parków (aż 16 ha), placów zabaw, boisk sportowych, szkół, przychodni zdrowia, obiektów usługowo-handlowych, a także obiektów rekreacyjnych, np. skateparku i przystani wodnej oraz tradycyjnego rynku. Zaplanowano systemy oszczędności wody (wykorzystanie deszczówki) i energii elektrycznej. Planem zagospodarowania przestrzennego objęte jest 68 ha. Docelowo dzielnicę "Siewierz Jeziorna" będzie zamieszkiwało 10 tys. osób.

2.5. GMINA NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA

W celu przeprowadzenia analizy poziomu rozwoju Gminy Siewierz, dokonano porównania podstawowych wskaźników statystycznych ze średnimi wskaźnikami dla powiatu będzińskiego i województwa śląskiego.

Tabela 22. Porównanie głównych wskaźników statystycznych dla Gminy Siewierz ze średnimi wskaźnikami dla powiatu będzińskiego i województwa śląskiego

Wyszczególnienie	Gmina Siewierz	Powiat Będziński	Województwo Śląskie
Dane za rok 2014			
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,7	-3,8	-1,4
Saldo migracji na 1000 osób	2,5	0,6	-2,0
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	60,5	56,7
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	6,6	7,6	7,1
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	28,49	16,83	21,22
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności	377,72	546,58	366,6
Podmioty w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	174,2	169,7	159,4
Ludność - w tym % ogółu ludności korzystająca z sieci:			
-wodociągowej	99,9	99,7	93,6
-kanalizacyjnej	21,9	64,0	70,9
-gazowej	47,6	64,3	62,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując wskaźniki statystyczne, na tle województwa śląskiego i powiatu będzińskiego, Gmina Siewierz wyróżnia się przede wszystkim:

- dodatnim saldem migracji,
- niższym udziałem bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym,
- większą liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. ludności,
- wyższym udziałem podmiotów w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Natomiast do słabych stron zaliczyć można:

- niski udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej oraz gazowej,
- wyższy udział ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, w porównaniu ze średnim wskaźnikiem dla województwa śląskiego.
- wyższą liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności, w porównaniu ze średnim wskaźnikiem dla województwa śląskiego.

2.6. ANALIZA SWOT

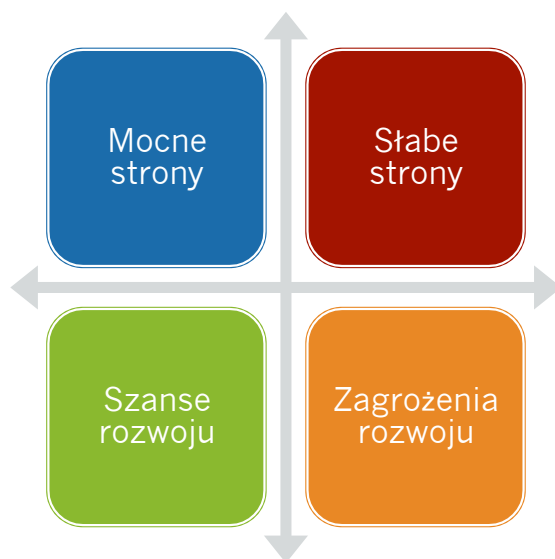
W wyniku przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach analizy stanu istniejącego oraz na podstawie danych historycznych (w tym: statystycznych) i wyników badań ankietowych w ramach konsultacji społecznych, przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Siewierz, opracowano analizę SWOT.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji, w formie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Jest narzędziem, które służy do porządkowania informacji zebranych z otoczenia, w związku z przeprowadzoną diagnozą oraz wynikami badań przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych.

Analiza SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji na podstawie badań na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (Strengths) – mocne strony
- **W** (Weaknesses) – słabe strony
- **O** (Opportunities) – szanse
- **T** (Threats) – zagrożenia

Rysunek 19. Model analizy SWOT

Źródło: opracowanie własne

Analiza strategiczna pozwala na identyfikację problemów w rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym, które muszą zostać rozwiązane.

Tabela 23. Analiza SWOT dla Gminy Siewierz

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dodatnie saldo migracji • Wzrost liczby ludności na obszarze gminy • Walory krajobrazowe i przyrodnicze, w tym: duża lesistość • Dogodna lokalizacja w układzie komunikacyjnym (drogi krajowe DK 1, Nr 78, Nr 86) • Bliska odległość od międzynarodowego portu lotniczego Katowice - Pyrzowice • Bliskość Aglomeracji Górnośląskiej • Rozwój budownictwa mieszkaniowego • Poziom przedsiębiorczości na terenie gminy, w tym: obecność firm z kapitałem zagranicznym, udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą • Dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna • Bogate dziedzictwo kulturowe • Dobra jakość szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • Duża ilość szlaków turystycznych nadających się do uprawiania turystyki, w tym: pieszej, rowerowej • Aktywność władz gminnych w zakresie stymulowania rozwoju, w tym poprawy jakości infrastruktury technicznej i wykorzystania proekologicznych rozwiązań • Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, w tym: opieki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny • Zły stan infrastruktury drogowej oraz słaba dostępność do komunikacji i transportu publicznego • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna (w tym: sieć kanalizacji sanitarnej) • Zanieczyszczenie środowiska naturalnego, w tym m.in. w wyniku „niskiej emisji”, wprowadzania ścieków do wód płynących • Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii, budynki wymagające termomodernizacji • Koncentracja problemów społecznych, w tym: wykluczenia społecznego i patologii społecznych zwłaszcza na terenach zdegradowanych • Niedostateczny poziom rozwoju przedsiębiorczości tworzących nowe miejsca pracy • Brak instytucji otoczenia biznesu, w tym z zakresu wspierania rozwoju przedsiębiorczości, inicjatyw gospodarczych • Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna, w tym: baza gastronomiczna i noclegowa • Niska dostępność uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje • Niedostateczny poziom rozwoju rolnictwa
Szanse rozwoju	Zagrożenia rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby mieszkańców przede wszystkim w wieku produkcyjnym • Rozwój przedsiębiorczości, w tym firm wykorzystujących nowoczesne technologie i innowacje oraz tworzących atrakcyjne miejsca pracy • Programy i działania aktywizujące osoby bezrobotne i zmniejszające patologie i marginalizację społeczną wśród mieszkańców • Poprawa stanu środowiska naturalnego, m.in. poprzez 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak korzystnej oferty na rynku pracy oraz wzrost bezrobocia, patologii, wykluczenia społecznego, przestępczości • Postępujący wzrost liczby osób w grupie wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa • Zwiększająca się konkurencyjność innych obszarów atrakcyjnych turystycznie • Silna konkurencja ze strony większych ośrodków miejskich

<p>wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja sieci dróg lokalnych • Poprawa dostępności transportu publicznego • Rozwój infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacji sanitarnej • Dalszy rozwój przedsiębiorczości i wzrost inwestycji w gminie • Rozwój branży turystycznej, w tym: rekreacyjnej, ekoturystyki, agroturystyki oraz aktywnych form wypoczynku • Rozszerzenie oferty turystycznej i kulturalnej kierowanej do różnych odbiorców • Wykorzystanie potencjału krajobrazowego gminy oraz korzystnej lokalizacji w układzie transportowym • Poprawa ładu i jakości przestrzeni publicznej oraz rewitalizacja zdegradowanych obszarów • Rozwój infrastruktury TIK oraz usług świadczonych drogą elektroniczną • Utrzymujący się wzrost gospodarczy • Intensyfikacja działań promocyjnych gminy oraz zwiększenie jej rozpoznawalności • Wykorzystanie środków z funduszy UE na rozwój gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na pokrycie wkładu własnego w inwestycjach planowanych do realizacji w okresie 2014-2020 • Częste zmiany w prawodawstwie • Niestabilność systemu podatkowego i wysokość podatków oraz rosnące koszty pracy ograniczające możliwości inwestycyjne firm
---	--

III. WIZJA ROZWOJU ORAZ MISJA

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stanu istniejącego, z uwzględnieniem potrzeb i problemów mieszkańców wskazanych podczas badań ankietowych oraz analizy SWOT, wskazano wizję i misję dla Gminy Siewierz.

Wizja rozwoju to obraz gminy oraz stan w przyszłości do którego dąży się poprzez realizację wielu zamierzonych działań oraz osiągając założone cele, przy zaangażowaniu możliwych i dostępnych zasobów. Natomiast misja wyznacza określony priorytet i kierunek działań rozwojowych w celu osiągnięcia pożądanego stanu.

Wizja rozwoju

Siewierz to gmina zapewniająca dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, wspierająca rozwój mieszkalnictwa, atrakcyjna dla turystów, dbająca o jakość środowiska naturalnego i infrastruktury, rozpoznawalna zarówno w kraju, jak i za granicą.

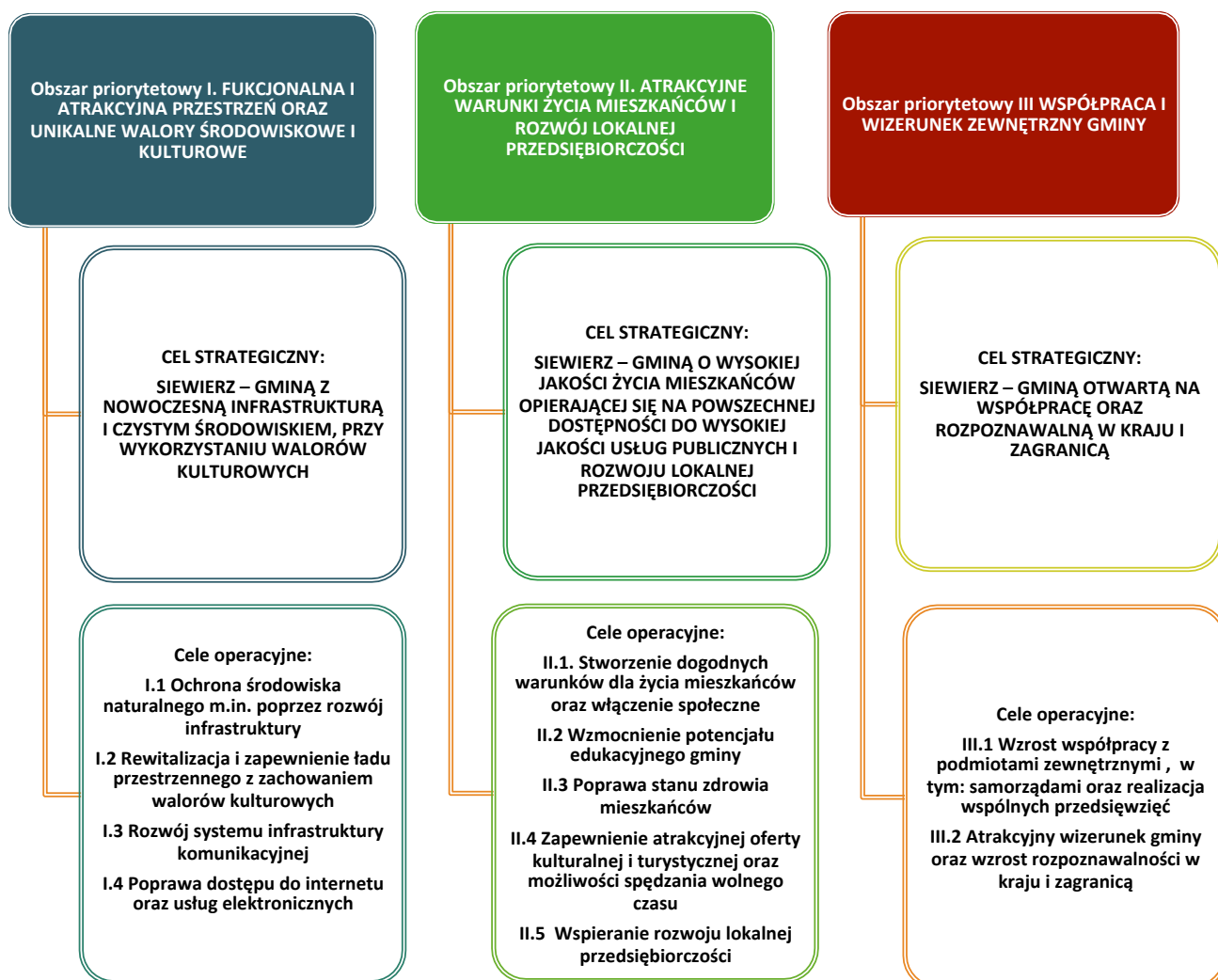
Misja

Stworzenie warunków pozwalających na dynamiczny, zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy i przestrzenny, dążenie do postrzegania gminy jako miejsca, w którym warto odpoczywać oraz inwestować, zarówno pod względem zamieszkania, jak i prowadzenia działalności gospodarczej

IV. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE I KIERUNKI ROZWOJU

Na podstawie diagnozy dla Gminy Siewierz oraz przeprowadzonych badań określono priorytety rozwoju oraz cele strategiczne i operacyjne w zakresie rozwoju gminy. Priorytety wyszczególnione w Strategii wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Siewierz do 2020 roku i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za najważniejsze. Wyodrębniono zatem obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniają się. Do każdego z obszarów przypisano cel strategiczny, a następnie cele operacyjne i kierunki rozwoju o różnym poziomie szczegółowości.

Rysunek 20. Priorytety, cele strategiczne oraz operacyjne

OBSZAR PRIORYTETOWY I. FUNKCJONALNA I ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ ORAZ UNIKALNE WALORY ŚRODOWISKOWE I KULTUROWE

CEL STRATEGICZNY: SIEWIERZ – GMINĄ Z NOWOCZESNĄ INFRASTRUKTURĄ I CZYSTYM ŚRODOWISKIEM, PRZY WYKORZYSTANIU WALORÓW KULTUROWYCH

Cel operacyjny I.1 Ochrona środowiska naturalnego m.in. poprzez rozwój infrastruktury

Kierunki rozwoju:

- Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona wód podziemnych poprzez realizację inwestycji w sektorze wodno-ściekowym oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
- Poprawa jakości powietrza poprzez wdrażanie rozwiązań ograniczających niską emisję
- Zmniejszenie zużycia zasobów środowiska i energii (w tym: do ogrzewania i oświetlenia) w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach, przestrzeni i infrastrukturze publicznej
- Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii
- Rozwój systemu gospodarki odpadami oraz segregacji odpadów oraz usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
- Wdrożenie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bioróżnorodności i georóżnorodności
- Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz obszarów zielonych
- Ochrona przeciwpowodziowa, przeciwpożarowa i ograniczanie skutków klęsk żywiołowych, w tym: przeciwdziałanie skutkom suszy, burzy, pożarów, m.in. poprzez wzmocnienie potencjału służb ratowniczych
- Wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw prośrodowiskowych.

Cel operacyjny I.2 Rewitalizacja i zapewnienie ładu przestrzennego z zachowaniem walorów kulturowych

Kierunki rozwoju:

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów dla zmniejszenia problemów społecznych oraz powstania nowych form aktywności gospodarczej
- Rewitalizacja oraz przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym, dziedzictwa kulturowego oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnej
- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, w tym zagospodarowanie terenów w centrach miejscowości
- Ochrona i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i budownictwa tradycyjnego oraz krajobrazu
- Rozwój mieszkalnictwa, w tym: socjalnego, wspomaganego i chronionego
- Utworzenie i rozwój centrum usług społecznościowych.

Cel operacyjny I.3 Rozwój systemu infrastruktury komunikacyjnej

Kierunki rozwoju:

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. chodniki, odwodnienie, parkingi, oświetlenie uliczne)
- Rozbudowa i utrzymanie szlaków i infrastruktury rowerowej
- Rozwój infrastruktury transportu publicznego
- Rozwój zintegrowanych punktów przesiadkowych.

Cel operacyjny I.4 Poprawa dostępu do internetu oraz usług elektronicznych

Kierunki rozwoju:

- Rozwój e-usług publicznych poprzez wdrażanie rozwiązań informatycznych służących świadczeniu usług publicznych drogą elektroniczną
- Rozwój systemów wspomaganie zarządzania, usprawniających dostęp do usług publicznych
- Digitalizacja zasobów publicznych wraz z zapewnieniem dostępu do zdigitalizowanych treści drogą elektroniczną.

OBSZAR PRIORYTETOWY II. ATRAKCYJNE WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

CEL STRATEGICZNY: SIEWIERZ – GMINĄ O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OPIERAJĄCEJ SIĘ NA POWSZECHNEJ DOSTĘPNOŚCI DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I ROZWOJU LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Cele operacyjne:

Cel operacyjny II.1. Stworzenie dogodnych warunków dla życia mieszkańców oraz włączenie społeczne

Kierunki rozwoju:

- Rozwój usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym wspieranie podmiotów oferujących takie usługi
- Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych nad dziećmi oraz innymi osobami zależnymi i starszymi
- Wspieranie społeczne i zawodowe osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, patologiami, bezrobociem m.in. poprzez tworzenie i rozwój centrów usług społecznościowych
- Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych
- Poprawa dostępu i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najuboższych mieszkańców
- Wsparcie sektora ekonomii społecznej
- Wdrażanie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego

Cel operacyjny II.2 Wzmocnienie potencjału edukacyjnego gminy

Kierunki rozwoju:

- Poprawa dostępu do wychowania przedszkolnego
- Doskonalenie oferty edukacyjnej szkół (m.in. doradztwo zawodowe w gimnazjach, zajęcia pozalekcyjne i wyrównawcze, stypendia, podwyższanie kwalifikacji nauczycieli)
- Dostęp do wysokiej jakości infrastruktury i wyposażenia placówek oświatowych
- Wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w edukacji

Cel operacyjny II.3 Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Kierunki rozwoju:

- Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy
- Promocja zdrowego i aktywnego trybu życia oraz profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób i uzależnień cywilizacyjnych z uwzględnieniem zmian demograficznych
- Aktywne i zdrowe starzenie się

Cel operacyjny II.4 Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej i turystycznej oraz możliwości spędzania wolnego czasu

Kierunki rozwoju:

- Poprawa dostępu do instytucji kultury zapewniających atrakcyjną ofertę i edukację kulturalną w odpowiedzi na potrzeby różnych grup społecznych
- Podniesienie jakości i zwiększenie oferty w zakresie sportu i rekreacji, zapewniającej możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu
- Wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych
- Rozwój i poprawa standardu instytucji kultury, obiektów sportowych i rekreacyjnych
- Zachowanie i promocja dziedzictwa lokalnego

Cel operacyjny II.5 Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Kierunki rozwoju:

- Promowanie przedsiębiorczych postaw oraz samozatrudnienia wśród mieszkańców
- Wspieranie przedsiębiorczości wykorzystującej lokalny potencjał i promujących dziedzictwo lokalne
- Propagowanie i rozwój produktów lokalnych, w tym produktów tradycyjnych

OBSZAR PRIORYTETOWY III. WSPÓŁPRACA I WIZERUNEK ZEWNĘTRZNY GMINY

CEL STRATEGICZNY: SIEWIERZ – GMINĄ OTWARTĄ NA WSPÓŁPRACĘ ORAZ ROZPOZNAWALNĄ W KRAJU I ZAGRANICĄ

Cele operacyjne:

Cel operacyjny III.1 Wzrost współpracy z podmiotami zewnętrznymi , w tym: samorządami oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć

Kierunki rozwoju:

- Aktywny udział we współpracy jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przygotowania i realizacji zintegrowanych przedsięwzięć m.in. z zakresu infrastruktury, ochrony środowiska, turystyki, gospodarki niskoemisyjnej, transportu publicznego i drogowego
- Wspieranie i rozwijanie współpracy ponadregionalnej, transgranicznej i transnarodowej
- Współpraca lokalna w zakresie kreowania produktów turystycznych gminy i regionu
- Współpraca zagraniczna, w tym: realizowana w ramach programów i funduszy zewnętrznych

Cel operacyjny III.2 Atrakcyjny wizerunek gminy oraz wzrost rozpoznawalności w kraju i zagranicą

Kierunki rozwoju:

- Kreowanie pozytywnego wizerunku i potencjału gminy
- Promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców, inwestorów, turystów
- Organizacja imprez i wydarzeń, m.in.: kulturalnych, sportowych promujących gminę i jej walory
- Promocja miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, jak również lokalnych produktów

V. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku to dokument, który został opracowany na zasadach partnerstwa społecznego, określający priorytety i cele rozwoju w perspektywie długofalowej. Koordynacja wdrażania Strategii Rozwoju leży po stronie samorządu gminy. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji założeń Strategii jest Urząd Miasta i Gminy Siewierz.

W celu prawidłowego wdrożenia założeń Strategii konieczna jest realizacja konkretnych przedsięwzięć, w tym inwestycji. Aby usprawnić realizację zawartych w dokumencie działań i osiągnięcie zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom, natomiast organizacja wykonania działań powierzona poszczególnym jednostkom organizacyjnym według ich kompetencji, m.in. odpowiednim komórkom w Urzędzie Miasta i Gminy Siewierz lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Realizacja Strategii jest wyzwaniem, nie tylko dla władz samorządowych, lecz również dla wszystkich pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, m.in.: organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców. Gmina jest również integralną częścią większej przestrzeni terytorialnej (powiatu, regionu, kraju, Unii Europejskiej), dlatego też komplementarnych działań oraz źródeł finansowania realizacji Strategii, należy poszukiwać także na szczeblach wyższych (np. fundusze Unii Europejskiej).

Etapy procesu wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku:

- długoletnie prognozowanie budżetu gminy, w tym: przychodów i wydatków, ocena kondycji finansowej gminy, określenie zdolności kredytowej gminy, opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie, aktualizacja oraz realizacja programów, przedsięwzięć, projektów, w tym zadań inwestycyjnych,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja Strategii Rozwoju, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Realizacja założeń Strategii leży w gestii władz samorządowych. Podobnie jednak jak w fazie diagnozy i programowania, uspołecznienie procesów związanych z jej realizacją jest kluczowym czynnikiem, który przyczyniał się będzie do sukcesu.

VII. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU

Monitoring to proces polegający na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii Rozwoju oraz wprowadzaniu modyfikacji, zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój gminy.

Monitorowanie wdrażania zapisów dokumentu jest podstawowym warunkiem realizacji określonych w nim celów. Monitoring ma również służyć kontroli postępu realizacji założonych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami. Z upływem czasu istotnym zadaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji gminy, regionu i kraju.

Odpowiednio przeprowadzony monitoring w postaci analizy wskaźników ilościowych i jakościowych (opisanych w ramach diagnozy) w odniesieniu do celów, umożliwi sprawne zarządzanie rozwojem gminy. Dzięki niemu wdrażanie Strategii będzie procesem ciągłym i dynamicznym.

Punktem wyjścia dla procesu ewaluacji będzie ocena dokonywana na podstawie diagnozy sytuacji istniejącej w ramach konkretnych obszarów priorytetowych (dokonanej w niniejszym opracowaniu). Zakłada się również, iż istotnym elementem będzie przeprowadzanie analizy ex-ante, czyli przed przystąpieniem do realizacji konkretnych przedsięwzięć realizowanych przez samorząd Gminy. Kolejne etapy ewaluacji będą obejmować ocenę mid-term, a także ex-post (ocena po zakończeniu okresu dla którego jest przewidziana Strategia) – w ramach raportu monitoringowego.

Monitoring wdrażania Strategii, poprzez realizację poszczególnych przedsięwzięć i projektów, będzie przeprowadzany w dwóch zakresach: rzeczowym i finansowym. Pierwszy będzie obrazem postępu w osiąganiu celów oraz będzie stanowił kontrolę realizacji założeń. Drugi natomiast oceniać będzie racjonalność i wysokość wydatków finansowych na realizację poszczególnych działań (nakład / rezultat).

Monitoring realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań dla życia społeczno-gospodarczego gminy, w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z publicznego systemu informacji statystycznej (GUS) lub wewnętrznego systemu sprawozdawczości gminy – w ramach ewaluacji (oceny).

Szczególnie ważna jest spójność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku z innymi dokumentami o charakterze rzeczowym, czy finansowym m.in. ze względu na długoterminowość zawartych zadań obejmujących kilka przyszłych lat budżetowych.

Wskazano główne wskaźniki ewaluacji celów strategicznych. Jednocześnie dodatkowe wskaźniki zostaną określone na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Tabela 24. Główne wskaźniki ewaluacji celów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku

Nazwa wskaźnika	Dane bazowe (2014r.)	Jednostka miary	Źródło weryfikacji danych
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,7	osoba	GUS BDL
Saldo migracji na 1000 ludności	2,5	osoba	GUS BDL
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	osoba	GUS BDL
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,6	%	GUS BDL
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	52,3	%	PUP w Będzinie
Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych	27,6	%	PUP w Będzinie
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 10 tys. ludności	377,72	osoba	GUS BDL
Podmioty w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	174,2	sztuka	GUS BDL
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	87	osoba	GUS BDL
Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	99,9	%	GUS BDL
Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	21,9	%	GUS BDL
Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	47,6	%	GUS BDL
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 mieszkańców	28,49	sztuka	GUS BDL
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania - całoroczne	1	sztuka	GUS BDL
Turyści ogółem/zagraniczni korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania	7204	osoba	GUS BDL

*Wg danych z 2013r.

Źródło: opracowania własne na podstawie danych GUS, PUP w Będzinie

VIII. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zapisy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku są zgodne z dokumentami strategicznymi, w których zawarte są cele i zamierzenia priorytetów regionu, kraju i Unii Europejskiej, do najważniejszych z nich należą przede wszystkim:

Unia Europejska	<p>Pakiet legislacyjny polityki spójności na lata 2014-2020</p> <p>Strategia Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</p>
Kraj	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p> <p>Umowa Partnerstwa</p> <p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p> <p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)</p>
Województwo Śląskie	<p>Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”</p> <p>Strategia Dla Rozwoju Polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020</p> <p>Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020</p> <p>Plan Przestrzennego Zagospodarowania Województwa Śląskiego</p> <p>Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich</p> <p>Strategia Ochrony Przyrody</p> <p>Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024</p> <p>Program Ochrony Powietrza</p> <p>Program rozwoju turystyki w województwie śląskim</p> <p>Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego</p> <p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020</p>
Subregion centralny województwa śląskiego	<p>Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030r.</p> <p>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020</p>

Źródło: opracowanie własne

IX. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na podstawie art. 47, w związku z art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, 1238, z 2014 r. poz. 587, 850, 1101, 1133, z 2015 r. poz. 200, 277), uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (RDOŚ) brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku (WOOŚ.410.595.2015.BM z dnia 7 grudnia 2015r.).

Analiza dokumentu przez RDOŚ wykazała, że:

- zamierzenia inwestycyjne stanowią kontynuację realizowanych prac w kierunku rozwoju gospodarczego i społecznego,
- planowane zadania uwzględniają aspekty środowiskowe, mając na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju i wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,
- nie przewiduje się wystąpienia negatywnych znaczących oddziaływań, w tym także oddziaływań o charakterze transgranicznym.

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna Gminy Siewierz według kierunków wykorzystania w 2014 roku w ha	16
Tabela 2. Stan ludności wg miejsca zamieszkania i płci w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	23
Tabela 3. Ruch naturalny wg płci w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	24
Tabela 4. Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	25
Tabela 5. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	26
Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	28
Tabela 7. Wychowanie przedszkolne w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 31.09.2014).....	30
Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w podziale na rodzaj szkoły i klasy w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 31.09.2014)	31
Tabela 9. Liczba uczniów w poszczególnych placówkach w Gminie Siewierz w roku szkolnych 2014/2015 (stan w dniu 31.09.2014)	31
Tabela 10. Opieka zdrowotna w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	32
Tabela 11. Opieka społeczna w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	33
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	36
Tabela 13. Wyposażenie mieszkań w instalacje w Gminie Siewierz w latach 2010-2014 w %	37
Tabela 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	37
Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg grup rodzajów działalności oraz klas wielkości w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	38
Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sekcji i działów PKD 2007 w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	39
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	40
Tabela 18. Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Siewierz w latach 2010-2014	43
Tabela 19. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Siewierz w latach 2010-2014	45
Tabela 20. Turystyczne obiekty noclegowe w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	47
Tabela 21. Mieszkania oddane do użytkowania w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	48
Tabela 22. Porównanie głównych wskaźników statystycznych dla Gminy Siewierz ze średnimi wskaźnikami dla powiatu będzińskiego i województwa śląskiego	49
Tabela 23. Analiza SWOT dla Gminy Siewierz	51
Tabela 24. Główne wskaźniki ewaluacji celów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz do 2020 roku	62

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarządzanie strategiczne.....	3
Rysunek 2. Etapy prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Siewierz	5
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Siewierz w województwie śląskim.....	13
Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Siewierz w powiecie będzińskim	14
Rysunek 5. Lokalizacja Gminy Siewierz na tle dróg krajowych przebiegających przez województwo śląskie	14
Rysunek 6. Gmina Siewierz	15
Rysunek 7. Struktura powierzchni geodezyjnej Gminy Siewierz według kierunków wykorzystania w 2013 roku w %	17
Rysunek 8. Ruiny Zamku w Siewierzu	22
Rysunek 9. Kościół p.w. św. Macieja Apostoła w Siewierzu	22
Rysunek 10. Kształtowanie się liczby ludności w Gminie Siewierz w latach 2010-2014	23
Rysunek 11. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w Gminie Siewierz w 2013 roku	24
Rysunek 12. Kształtowanie się przyrostu naturalnego w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	25
Rysunek 13. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Siewierz w 2014 roku	25
Rysunek 14. Saldo migracji w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	27
Rysunek 15. Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	28
Rysunek 16. Udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siewierzu na koniec 2014 roku.....	29
Rysunek 17. Kształtowanie się liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON w Gminie Siewierz w latach 2010-2014.....	38
Rysunek 18. Udział osób korzystających z infrastruktury w Gminie Siewierz w 2014 roku	44
Rysunek 19. Model analizy SWOT	50
Rysunek 20. Priorytety, cele strategiczne oraz operacyjne.....	54